

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता पद पाठः
(वाक्य सहित)

पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in

Table of Contents

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे

पञ्चमं काण्डं 3

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः—वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं 3

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

5 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमं काण्डं

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः—वायव्यपश्चाद्वायुं निरूपणं

5.5.1.1

यदेकेन स७ स्थापयति यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदायैन्द्राः पशवो
ये मुष्करा यदैन्द्राः सन्तोऽग्निभ्य आलभ्यन्ते देवताभ्यः समदं
दधात्याग्नेयीस्त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः कुर्याद्—यदाग्नेयीस्तेनाऽऽग्नेया
यत् त्रिष्टुभस्तेनैन्द्राः समृद्ध्यै न देवताभ्यः समदं दधाति वायवे
नियुत्वते तूपरमा लभते तेजोऽग्नेर्वायुस्तेजस एष आ लभ्यते
तस्माद्—यद्रियङ् वायु— [] 1

5.5.1.1 - Padam

यत् । एकेन । स॒स्थापयतीति॑ सं – स्थापयति । यज्ञस्य॑ ।
सन्तत्या॑ इति॒ सं – तत्यै॑ । अविच्छेदायेत्यवि॑ – छेदाय॑ । ऐन्द्राः॑ ।
पशवः॑ । ये । मुष्कराः॑ । यत् । ऐन्द्राः॑ । सन्तः॑ । अग्निभ्य॑
इत्यग्नि॑ – भ्यः॑ । आलभ्यन्त॑ इत्या॑ – लभ्यन्ते॑ । देवताभ्यः॑ ।
समदमिति॑ स – मदम्॑ । दधाति॑ । आग्नेयीः॑ । त्रिष्टुभः॑ ।
याज्यानुवाक्या॑ इति॒ याज्या – अनुवाक्याः॑ । कुर्यात् । यत् ।
आग्नेयीः॑ । तेन॑ । आग्नेयाः॑ । यत् । त्रिष्टुभः॑ । तेन॑ । ऐन्द्राः॑ ।
समृद्ध्य्या॑ इति॒ सं – ऋद्ध्यै॑ । न । देवताभ्यः॑ । समदमिति॑
स – मदम्॑ । दधाति॑ । वायवे॑ । नियुत्वत॑ इति॒ नि-युत्वते॑ । तूपरम्॑ ।
एति॑ । लभते॑ । तेजः॑ । अग्नेः॑ । वायुः॑ । तेजसे॑ । एषः॑ । एति॑ ।
लभ्यते॑ । तस्मात्॑ । यद्रियङ् । वायुः॑ । 1 (50)

5.5.1.2

-वार्ति॑ तद्रियङ्-ग्निर्दहति॑ स्वमेव॑ तत् तेजोऽन्वेति॑ यन्न॑ नियुत्वते॑
स्यादुन्माद्येद्-यजमानो॑ नियुत्वते॑ भवति॑ यजमानस्याऽ*नुन्मादाय॑

वा॒यु॒म॒ती॑ श्वे॒त॒व॒ती॑ या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ भवतः सतेजस्त्वाय॑ हिरण्यगर्भः
सम॑वर्तताग्र॒ इत्या॑घारमा॒ घार॑यति प्रजापतिर्वै॑ हिरण्यगर्भः
प्रजा॑पतेरनु॒रूप॑त्वाय॒ सर्वा॑णि वा ए॒ष रू॒पाणि॑ पशू॒नां प्रत्या॑ लभ्यते
यच्छ॑मश्रुणस्तत्- [] 2

5.5.1.2 - Padam

वा॒ति॑ । तद्रि॒यङ् । अ॒ग्निः॑ । द॒हति॑ । स्व॒म् । ए॒व । तत् । तेजः॑ ।
अ॒न्विति॑ । ए॒ति॑ । यत् । न । नि॒यु॒त्व॒त इति॑ नि - यु॒त्व॒ते । स्यात् ।
उ॒दि॒ति॑ । मा॒द्येत् । यज॑मानः । नि॒यु॒त्व॒त इति॑ नि - यु॒त्व॒ते । भव॑ति ।
यज॑मानस्य । अनु॒न्मा॒दा॒येत्यनु॑त् - मा॒दा॒य । वा॒यु॒म॒ती॑ इति॑
वा॒यु - म॒ती॑ । श्वे॒त॒व॒ती॑ इति॑ श्वे॒त - व॒ती॑ । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये॑ इति॑
या॒ज्या - अ॒नु॒वा॒क्ये॑ । भव॑तः । स॒ते॒ज॒स्त्वा॒येति॑ स॒ते॒जः - त्वा॒य॑ ।
हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य - ग॒र्भः । स॒मि॒ति॑ । अ॒व॒र्त॒त । अ॒ग्रै॑ । इति॑ ।
आ॒घा॒र॒मि॒त्या॑ - घा॒र॒म् । ए॒ति॑ । घा॒र॒य॒ति॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तिः॑ ।
वै । हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य - ग॒र्भः । प्र॒जा॒प॒ते॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तेः॑ ।

अ॒नु॒रूप॑त्वायेत्यनु॒रूप॑ – त्वा॒य॑ । सर्वा॑णि । वै । ए॒षः॑ । रू॒पाणि॑ ।
प॒शूना॑म् । प्र॒ति॑ । ए॒ति॑ । ल॒भ्य॑ते । यत् । श्म॒श्रु॒णः॑ । तत् । 2 (50)

5.5.1.3

पुरु॑षाणां॒ रूपं॑ यत् तू॒पर॑स्तदश्वा॒नां॑ यद॒न्यतो॑दन् तद्-गवां॑
यद॒व्या॑ इव श॒फा॑स्तदवी॒नां॑ यद॒जस्त॑दजा॒नां॑ वा॒युर्वै॑ प॒शूनां॑ प्रि॒यं
धा॒म॒ यद्-वा॑यव्यो भव॒त्ये॒तमे॑वैन॒मभि॑ सं॒जा॒ना॒नाः॑ प॒शव॑ उप॒ तिष्ठ॑न्ते
वा॒यव्यः॑ का॒र्या(३)ः॑ प्रा॒जाप॑त्या(३) इत्याहु॒-र्यद्-वा॑यव्यं कु॒र्यात्
प्र॒जाप॑तेरि॒याद्य॑त् प्रा॒जाप॑त्यं कु॒र्याद्-वा॑यो – [] 3

5.5.1.3 - Padam

पुरु॑षाणा॒म् । रू॒पम् । यत् । तू॒परः॑ । तत् । अश्वा॑ना॒म् । यत् ।
अ॒न्यतो॑द॒न्नित्य॑न्यतः – द॒न् । तत् । गवा॑म् । यत् । अ॒व्याः॑ । इ॒व ।
श॒फाः॑ । तत् । अ॒वीना॑म् । यत् । अ॒जः॑ । तत् । अ॒जा॒ना॒म् । वा॒युः॑ ।
वै । प॒शूना॑म् । प्रि॒यम् । धा॒म॑ । यत् । वा॒यव्यः॑ । भव॑ति । ए॒तम् ।
ए॒व । ए॒नम् । अ॒भीति॑ । स॒ज्जा॑ना॒ना इति॑ सं – जा॒ना॒नाः॑ । प॒शवः॑ ।
उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑न्ते । वा॒यव्यः॑ । का॒र्या(३)ः॑ ।

प्राजापत्या(३) इति प्राजा – पत्या(३): । इति । आहुः । यत् ।
वायव्यम् । कुर्यात् । प्रजापतेरिति प्राजा – पतेः । इयात् । यत् ।
प्राजापत्यमिति प्राजा – पत्यम् । कुर्यात् । वायोः । ३ (५०)

5.5.1.4

–रियाद्–यद्–वायव्यः पशुर्भवति तेन वायोर्नेति यत् प्राजापत्यः
पुरोडाशो भवति तेन प्राजापतेर्नेति यद् द्वादशकपालस्तेन
वैश्वानरान्नैत्याग्ना वैष्णवमेकादशकपालं निर्वपति दीक्षिष्यमाणोऽग्निः
सर्वा देवता विष्णुर्यज्ञो देवताश्चैव यज्ञं चाऽऽ* रभतेऽग्निरवमो
देवतानां विष्णुः परमो यदाग्ना–वैष्णव–मेकादशकपालं निर्वपति
देवता – [] 4

5.5.1.4 - Padam

इयात् । यत् । वायव्यः । पशुः । भवति । तेन । वायोः । न । एति ।
यत् । प्राजापत्य इति प्राजा – पत्यः । पुरोडाशः । भवति । तेन ।
प्रजापतेरिति प्राजा – पतेः । न । एति । यत् ।
द्वादशकपाल इति द्वादश – कपालः । तेन । वैश्वानरात् । न । एति ।

आग्नावैष्णवमित्याग्ना – वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-
कपालम् । निरिति । वपति । दीक्षिष्यमाणः । अग्निः । सर्वाः ।
देवताः । विष्णुः । यज्ञः । देवताः । च । एव । यज्ञम् । च । एति ।
रभते । अग्निः । अवमः । देवतानाम् । विष्णुः । परमः । यत् ।
आग्नावैष्णवमित्याग्ना – वैष्णवम् । एकादशकपालमित्येकादश-
कपालम् । निर्वपतीति निः – वपति । देवताः । 4 (50)

5.5.1.5

एवोभयतः परिगृह्य यजमानोऽव रुन्धे पुरोडाशेन वै देवा अमुष्मिन्
लोक आर्धुवन् चरुणाऽस्मिन् यः कामयेताऽमुष्मिन् लोक ऋधुयामिति
स पुरोडाशं कुर्वीताऽमुष्मिन्नेव लोक ऋध्नोति यदष्टाकपालस्तेनाऽऽग्नेयो
यत् त्रिकपालस्तेन वैष्णवः समृद्ध्यै यः कामयेतास्मिन् लोक
ऋधुयामिति स चरुं कुर्वीताग्नेर्घृतं विष्णोस्तण्डुला-स्तस्मा- [] 5

5.5.1.5 - Padam

एव । उभयतः । परिगृह्येति परि-गृह्य । यजमानः । अवेति । रुन्धे ।
पुरोडाशेन । वै । देवाः । अमुष्मिन् । लोके । आर्धुवन् । चरुणा ।

अस्मिन् । यः । कामयेत । अमुष्मिन् । लोके । ऋध्नुयाम् । इति ।
सः । पुरोडाशम् । कुर्वीत । अमुष्मिन् । एव । लोके । ऋध्नोति ।
यत् । अष्टाकपाल इत्यष्टा – कपालः । तेन । आग्नेयः । यत् ।
त्रिकपाल इति त्रि – कपालः । तेन । वैष्णवः । समृद्ध्यु इति
सं – ऋद्ध्यै । यः । कामयेत । अस्मिन् । लोके । ऋध्नुयाम् ।
इति । सः । चरुम् । कुर्वीत । अग्नेः । घृतम् । विष्णोः । तण्डुलाः ।
॥
तस्मात् । 5 (50)

5.5.1.6

– चरुः कार्योऽस्मिन्नेव लोक ऋध्नोत्यादित्यो भवती यं वा
अदितिरस्यामेव प्रति तिष्ठत्यथो अस्यामेवाधि यज्ञं तनुते यो वै
संवत्सरमुख्य – मभृत्वाऽग्निं चिनुते यथा सामि गर्भोऽवपद्यते तादृगेव
तदार्तिमाच्छेद् – वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तान्निर्वपेत् संवत्सरो वा
अग्निर्वैश्वानरो यथा संवत्सरमाप्त्वा – [] 6

5.5.1.6 - Padam

चरुः । कार्यः । अस्मिन् । एव । लोके । ऋध्नोति । आदित्यः ।
भवति । इयम् । वै । अदितिः । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति ।
अथो इति । अस्याम् । एव । अधीति । यज्ञम् । तनुते । यः । वै ।
सँवत्सरमिति सं - वत्सरम् । उख्यम् । अभृत्वा । अग्निम् ।
चिनुते । यथा । सामि । गर्भः । अवपद्यत इत्यव - पद्यते । तादृक् ।
एव । तत् । आर्तिम् । एति । ऋच्छेत् । वैश्वानरम् ।
द्वादशकपालमिति द्वादश - कपालम् । पुरस्तात् । निरिति । वपेत् ।
सँवत्सर इति सं - वत्सरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । यथा ।
सँवत्सरमिति सं - वत्सरम् । आप्त्वा । 6 (50)

5.5.1.7

काल आगते विजायत एवमेव सँवत्सरमाप्त्वा काल आगतेऽग्निं
चिनुते नाऽऽर्तिमाच्छत्येषा वा अग्नेः प्रिया तनूर्यद्-वैश्वानरः
प्रियामेवास्य तनुवमव रुन्धे त्रीण्येतानि हवीँषि भवन्ति त्रय इमे
लोका एषाँ लोकानाँ रोहाय । 7

5.5.1.7 - Padam

काले । आ॒गत॑ इत्या – ग॒ते । वि॒जाय॑त इति वि – जा॒यते॑ । ए॒वम् ।
 ए॒व । सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । आ॒प्त्वा । का॒ले । आ॒गत॑
 इत्या – ग॒ते । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । न । आ॒र्ति॑म् । ए॒ति । ऋ॒च्छ॒ति ।
 ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः । प्रि॒या । त॒नूः । यत् । वै॒श्वान॑रः । प्रि॒याम् । ए॒व ।
 अ॒स्य । त॒नुव॑म् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । त्री॑णि । ए॒तानि॑ । ह॒वीꣳ षि॑ ।
 भ॒वन्ति॑ । त्र॒यः । इ॒मे । लो॒काः । ए॒षाम् । लो॒काना॑म् ।
 रो॒हाय॑ । 7 (38) (य॒द्रिय॑ङ् वा॒यु – र्य॑च्छ्म॒श्रुण॑स्तद् – वा॒यो –
 नि॒र्वप॑ति॒ दे॒वता॑ – स्त॒स्मा – दा॒प्त्वा – षा॒त्रिꣳश॑च्च) (A1)

5.5.2.1

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः सृ॒ष्ट्वा प्रे॒णाऽनु॑ प्रा॒विश॑त् ता॒भ्यः पु॒नः सं॑भ॒वितुं॑
 ना॒शक्नो॑त् सोऽब्र॒वीदृ॒ध्नव॑दिथ् स यो मे॒तः पु॒नः सं॑चि॒नव॑दिति तं
 दे॒वाः स॒मचि॑न्वन् ततो वै त आ॒र्ध्नु॑वन् यथ् स॒मचि॑न्वन् तच्चि॒त्यस्य॑
 चि॒त्यत्वं य॑ एवं वि॒द्वान॑ग्निं चि॒नुत॑ ऋ॒ध्नो॒त्येव॑ क॒स्मै क॒मग्नि॑श्ची॒यत॑
 इत्या॑हुरग्नि॒वा – [] 8

5.5.2.1 - Padam

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । प्रजा इति प्र – जाः । सृष्ट्वा ।
प्रेणा । अनु । प्रेति । अविशत् । ताभ्यः । पुनः । संभवितुमिति
सं – भवितुम् । न । अशक्नोत् । सः । अब्रवीत् । ऋध्नवत् । इत् ।
सः । यः । मा । इतः । पुनः । संचिनवदिति सं – चिनवत् । इति ।
तम् । देवाः । समिति । अचिन्वन् । ततः । वै । ते । आर्धुवन् ।
यत् । समचिन्वन्निति सं – अचिन्वन् । तत् । चित्यस्य ।
चित्यत्वमिति चित्य – त्वम् । यः । एवम् । विद्वान् । अग्निम् ।
चिनुते । ऋध्नोति । एव । कस्मै ॥ कम् । अग्निः । चीयते । इति ।
आहुः । अग्निवानित्यग्नि – वान् । 8 (50)

5.5.2.2

–नसानीति वा अग्निश्चीयते ऽग्निवानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत
इत्याहुर्देवा मा वेदन्निति वा अग्निश्चीयते विदुरेनं देवाः कस्मै
कमग्निश्चीयत इत्याहुर्गृह्यसानीति वा अग्निश्चीयते गृह्येव भवति

कस्मै॑ क॒म॒ग्नि॑श्ची॒यत॑ इत्याहुः॑ प॒शु॒मा॒न॒सा॒नीति॑ वा अ॒ग्नि- [] 9

5.5.2.2 - Padam

अ॒सा॒नि॒ । इति॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । ची॒यते॑ । अ॒ग्नि॒वा॒नि॒त्य॒ग्नि॑ - वा॒न् ।
ए॒व । भ॒वति॑ । कस्मै॑॑ । क॒म् । अ॒ग्निः॑ । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः ।
दे॒वाः । मा॒ । वे॒द॒न् । इति॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । ची॒यते॑ । वि॒दुः । ए॒न॒म् ।
दे॒वाः । कस्मै॑॑ । क॒म् । अ॒ग्निः॑ । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । गृ॒ही ।
अ॒सा॒नि॒ । इति॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । ची॒यते॑ । गृ॒ही । ए॒व । भ॒वति॑ ।
कस्मै॑॑ । क॒म् । अ॒ग्निः॑ । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑
प॒शु - मा॒न् । अ॒सा॒नि॒ । इति॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । 9 (50)

5.5.2.3

-श्ची॑यते प॒शु॒मा॒ने॒व भ॒वति॑ कस्मै॑ क॒म॒ग्नि॑श्ची॒यत॑ इत्याहुः॑ स॒प्त मा॒
पु॒रु॒षा॒ उप॑ जी॒वा॒नि॒ति॒ वा अ॒ग्नि॑श्ची॒यते॑ त्र॒यः प्रा॒ञ्च॒स्त्र॒यः प्र॒त्य॒ञ्च
आ॒त्मा॑ स॒प्त॒म ए॒ता॒व॒न्त ए॒वै॒न॒म॒मु॒ष्मिन् लो॒क उप॑ जी॒वन्ति॑
प्र॒जा॒प॒ति॒र॒ग्नि॑म॒चि॒की॒षत॑ तं पृ॒थि॒व्य॑ब्र॒वी॒न्न म॒य्य॒ग्निं॑ चै॒ष्य॒से॒ति॑ मा
ध॒क्ष्य॒ति॑ सा त्वा॒ति॑द॒ह्य॒मा॒ना वि॑ ध॒वि॒ष्ये - [] 10

5.5.2.3 - Padam

ची॒य॒ते । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑ प॒शु - मा॒न् । ए॒व । भ॒व॒ति॑ । क॒स्मै॑ ॥ क॒म् ।
अ॒ग्निः॑ । ची॒य॒ते । इ॒ति॑ । आ॒हुः॑ । स॒प्त । मा॒ । पु॒रु॒षाः॑ । उ॒पे॒ति॑ ।
जी॒वा॒न् । इ॒ति॑ । वै । अ॒ग्निः॑ । ची॒य॒ते । त्र॒यः॑ । प्रा॒ञ्चः॑ । त्र॒यः॑ ।
प्र॒त्य॒ञ्चः॑ । आ॒त्मा । स॒प्त॒मः॑ । ए॒ता॒व॒न्तः॑ । ए॒व । ए॒न॒म् । अ॒मु॒ष्मि॒न् ।
लो॒के । उ॒पे॒ति॑ । जी॒व॒न्ति॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रि॒ति॑ प्र॒जा - प॒तिः॑ । अ॒ग्नि॒म् ।
अ॒चि॒की॒ष॒त । त॒म् । पृ॒थि॒वी । अ॒ब्र॒वी॒त् । न । म॒यि॑ । अ॒ग्नि॒म् ।
चे॒ष्य॒से । अ॒ती॒ति॑ । मा॒ । ध॒क्ष्य॒ति॑ । सा॒ । त्वा॒ ।
अ॒ति॒द॒ह्य॒मा॒ने॒त्य॒ति॑ - द॒ह्य॒मा॒ना॑ । वी॒ति॑ । ध॒वि॒ष्ये॑ । 10 (50)

5.5.2.4

स पा॒पी॒या॒न् भ॒वि॒ष्य॒सी॒ति॑ सोऽब्र॒वी॒त् त॒था वा अ॒हं क॑रि॒ष्या॒मि॒ य॒था॑
त्वा ना॒ति॒ध॒क्ष्य॒ती॒ति॑ स इ॒मा॒म॒भ्य॑मृ॒श॒त् प्र॒जा॒प॒ति॒स्त्वा सा॒द॒य॒तु॑ त॒या
दे॒व॒त॒या॑ऽङ्गि॒र॒स्व॒द् ध्रु॒वा सी॒दे॒ती॒मा॒मे॒वे॒ष्ट॒कां कृ॒त्वो॒पा-ध॒त्ता-न॑ति॒दा॒हा॒य
यत् प्र॒त्य॒ग्निं॑ चि॒न्वी॒त् त॒द॒भि मृ॑शेत् प्र॒जा॒प॒ति॒स्त्वा सा॒द॒य॒तु॑ त॒या
दे॒व॒त॒या॑ऽङ्गि॒र॒स्व॒द् ध्रु॒वा सी॒दे- [] 11

5.5.2.4 - Padam

सः । पापी॑यान् । भ॒वि॒ष्य॒सि॒ । इति॑ । सः । अ॒ब्र॒वीत् । तथा॑ ॥
 अ॒हम् । क॒रि॒ष्या॒मि॒ ॥ यथा॑ । त्वा । न । अ॒ति॒ध॒क्ष्य॒तीत्य॑ति-ध॒क्ष्य॑ति ।
 इति॑ । सः । इ॒माम् । अ॒भीति॑ । अ॒मृ॒शत् । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा-प॑तिः ।
 त्वा । सा॒दय॑तु । तथा॑ ॥ दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् । ध्रु॒वा । सी॒द । इति॑ ।
 इ॒माम् । ए॒व । इ॒ष्टका॑म् । कृ॒त्वा । उ॒पेति॑ । अ॒धत्त॑ ।
 अ॒न॒ति॒दाहा॑येत्य॒नति॑ – दा॒हाय॑ । यत् । प्र॒तीति॑ । अ॒ग्नि॑म् । चि॒न्वी॒त ।
 तत् । अ॒भीति॑ । मृ॒शेत् । प्र॒जाप॑तिरिति प्र॒जा-प॑तिः । त्वा । सा॒दय॑तु ।
 तथा॑ ॥ दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् । ध्रु॒वा । सी॒द । 11 (50)

5.5.2.5

-ती॒मामे॑वेष्ट॒कां कृ॒त्वोप॑ ध॒त्तेऽन॑तिदाहाय प्र॒जाप॑तिरकामयत्
 प्र॒जाये॑येति स ए॒तमु॒ख्यम॑पश्यत् तं सँ॑व॒थ्स॒रम॑बिभस्ततो वै स
 प्रा॒जाय॑त तस्मा॒त् सँ॑व॒थ्स॒रं भा॑र्यः प्रै॒व जा॑यते तं वँ॑स॒वोऽब्रु॑वन् प्र
 त्वम॑जनिष्ठा व॒यं प्र॑जायामहा इति॑ तं वँ॑सु॒भ्यः प्रा॑यच्छत् तं
 त्री॒ण्यहा॑न्यबिभरुस्तेन – [] 12

5.5.2.5 - Padam

इति॑ । इ॒माम् । ए॒व । इ॒ष्ट॒काम् । कृ॒त्वा । उ॒पेति॑ । ध॒त्ते ।
अ॒न॒ति॒दा॒हा॒येत्य॒न॒ति – दा॒हाय॑ । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा – प॒तिः ।
अ॒काम॑यत् । प्रेति॑ । जा॒येय॑ । इति॑ । सः । ए॒तम् । उ॒ख्यम् ॥
अ॒प॒श्यत् । तम् । सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं – व॒थ्स॒रम् । अ॒बि॒भः । त॒तः ।
वै । सः । प्रेति॑ । अ॒जा॒य॒त । तस्मा॑त् । सँ॒व॒थ्स॒रमि॑ति सं-व॒थ्स॒रम् ।
भा॒र्यः । प्रेति॑ । ए॒व । जा॒य॒ते । तम् । व॒स॒वः । अ॒ब्रु॒वन् । प्रेति॑ ।
त्वम् । अ॒ज॒नि॒ष्ठाः । व॒यम् । प्रेति॑ । जा॒याम॑है । इति॑ । तम् ।
व॒सु॒भ्य इति॑ व॒सु – भ्यः । प्रेति॑ । अ॒य॒च्छत् । तम् । त्री॑णि ।
अ॒हा॒नि । अ॒बि॒भ॒रुः । ते॒न । 12 (50)

5.5.2.6

त्री॑णि च श॒तान्य॑सृ॒जन्त॑ त्र॒यस्त्रिं॑श॒तं च॑ तस्मा॑त् त्र्य॒हं भा॒र्यः प्रै॒व
जा॒य॒ते तान् रु॒द्रा अ॒ब्रु॒वन् प्र॑ यू॒यम॑ज॒नि॒द्वं वँ॒यं प्र॑जा॒याम॑हा इति॑
तं रु॒द्रे॒भ्यः प्रा॑य॒च्छन् तं ष॑ड॒हान्य॑बि॒भ॒रुस्ते॒न त्री॑णि च
श॒तान्य॑सृ॒जन्त॑ त्र॒यस्त्रिं॑श॒तं च॑ तस्मा॑त् ष॒डहं॑ भा॒र्यः प्रै॒व जा॒य॒ते

तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वं वयं- [] 13

5.5.2.6 - Padam

त्रीणि । च । शताति । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशतमिति त्रयः-
 त्रिंशतम् । च । तस्मात् । त्र्यहमिति त्रि - अहम् । भार्यः । प्रेति ।
 एव । जायते । तान् । रुद्राः । अब्रुवन् । प्रेति । यूयम् । अजनिद्वम् ।
 वयम् । प्रेति । जायामहै । इति । तम् । रुद्रेभ्यः । प्रेति । अयच्छन् ।
 तम् । षट् । अहानि । अबिभरुः । तेन । त्रीणि । च । शतानि ।
 असृजन्त । त्रयस्त्रिंशतमिति त्रयः - त्रिंशतम् । च । तस्मात् ।
 षडहमिति षट् - अहम् । भार्यः । प्रेति । एव । जायते । तान् ।
 आदित्याः । अब्रुवन् । प्रेति । यूयम् । अजनिद्वम् । वयम् । 13 (50)

5.5.2.7

प्र जायामहा इति तमादित्येभ्यः प्रायच्छन् तं द्वादशाहान्यबिभरुस्तेन
 त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्माद् द्वादशाहं भार्यः
 प्रैव जायते तेन वै ते सहस्रमसृजन्तोखां सहस्रतमीं य
 एवमुख्यं साहस्रं वेद प्र सहस्रं पशूनाप्नोति । 14

5.5.2.7 - Padam

प्रेति॑ । जा॒याम॑है । इति॑ । तम् । आ॒दि॒त्ये॑भ्यः । प्रेति॑ । अ॒यच्छ॑न् ।
तम् । द्वा॒दश॑ । अ॒हानि॑ । अ॒बि॒भरुः॑ । तेन॑ । त्री॒णि । च॒ । श॒तानि॑ ।
अ॒सृ॒जन्त॑ । त्रय॑स्त्रिंश॒तमि॒ति त्रयः॑ – त्रिंश॒तम् । च॒ । तस्मा॑त् ॥
द्वा॒दशा॑हमि॒ति द्वा॒दश॑ – अ॒हम् । भा॒र्यः॑ । प्रेति॑ । ए॒व । जा॒यते॑ । तेन॑ ।
वै । ते । स॒हस्र॑म् ॥ अ॒सृ॒जन्त॑ । उ॒खाम् । स॒हस्र॑तमीमि॒ति
स॒हस्र॑ – त॒मीम् । यः । ए॒वम् । उ॒ख्यम् ॥ सा॒हस्र॑म् । वेद॑ । प्रेति॑ ।
स॒हस्र॑म् ॥ प॒शून् । आ॒प्नो॒ति । 14 (40)

(अ॒ग्नि॒वान् – प॒शु॒मान॑सा॒नीति॑ वा अ॒ग्नि – र्द्ध॑विष्ये – मृ॒शोत्
प्र॒जाप॑तिस्त्वा सा॒दय॑तु॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्व॑ ध्रु॒वा सी॑द – तेन॑ –
ता॒नादि॑त्या अ॒ब्रु॒वन् प्र॑ यू॒यम॑जनि॒द्वं व॑यं – च॒त्वारि॑ंश॒च्च) (A2)

5.5.3.1

य॒जुषा॑ वा ए॒षा क्रि॑यते॒ यजु॑षा प॒च्यते॑ य॒जुषा॑ वि मु॒च्यते॑ यदु॒खा सा
वा ए॒षैत॑र्हि या॒तया॑म्नी सा न पुनः॑ प्र॒युज्ये॑त्याहु॒रग्ने॑ यु॒क्ष्वा हि॑ ये
तव॑ यु॒क्ष्वा हि॑ दे॒वहू॑तमा॒ इत्यु॑खायां जुहोति॑ तेनै॒वैनां॑ पुनः॑ प्र॒युङ्क्ते॑

तेनाया॑तयाम्नी॑ यो वा अ॒ग्निं॑ यो॒ग आ॑गते यु॒नक्ति॑ यु॒ङ्क्ते
यु॒ञ्जाने॑ष्वग्ने॑ – [] 15

5.5.3.1 - Padam

यजु॑षा । वै । ए॒षा । क्रि॒यते॑ । यजु॑षा । प॒च्यते॑ । यजु॑षा । वी॒ति ।
मु॒च्यते॑ । यत् । उ॒खा । सा । वै । ए॒षा । ए॒तर्हि॑ । या॒तया॑म्नीति॑
या॒त – या॑म्नी । सा । न । पु॒नः । प्र॒युज्ये॑ति प्र – यु॒ज्या॑ । इति॑ ।
आ॒हुः । अ॒ग्ने॑ । यु॒क्ष्व । हि । ये । तव॑ । यु॒क्ष्व । हि । दे॒वहू॑त॒मानि॑ति॑
दे॒व – हू॑त॒मान् । इति॑ । उ॒खाया॑म् । जु॒होति॑ । तेन॑ । ए॒व । ए॒नाम् ।
पु॒नः । प्रे॑ति । यु॒ङ्क्ते॑ । तेन॑ । अ॒या॒तया॑म्नीत्यया॒त – या॑म्नी । यः । वै ।
अ॒ग्निम् । यो॒गे॑ । आ॒गत॑ इत्या – ग॒ते । यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते॑ । यु॒ञ्जाने॑षु ।
अ॒ग्ने॑ । 15 (50)

5.5.3.2

यु॒क्ष्वा हि॑ ये तव॑ यु॒क्ष्वा हि॑ दे॒वहू॑त॒माꣳ इत्या॑हैष वा
अ॒ग्ने॒र्यो॒गस्ते॒नैवैनं॑ यु॒नक्ति॑ यु॒ङ्क्ते॑ यु॒ञ्जाने॑षु ब्रह्म॒वादि॑नो वदन्ति
न्य॒ङ्ङु॒ग्निश्चे॑त॒व्या(३) उ॒त्ताना॑(३) इति॑ वय॒सां वा॑ ए॒ष प्र॑तिमया॑ ची॒यते॑

यदग्नि॑र्य॒ञ्चं चि॒नु॒यात् पृ॒ष्टि॒त ए॒न॒माहु॑तय ऋ॒च्छे॒यु॒र्यदु॑त्तानं न
पति॑तु॒ शक्नु॑यादसु॒वर्ग्यो॑ऽस्य स्यात् प्रा॒ची॒नमु॑त्तानं – [] 16

5.5.3.2 - Padam

यु॒क्ष्व । हि । ये । तव॑ । यु॒क्ष्व । हि । दे॒व॒हू॒त॒मा॒नि॒ति॑ दे॒व – हू॒त॒मा॒न् ।
इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । यो॒गः । ते॒न । ए॒व । ए॒न॒म् ।
यु॒न॒क्ति॑ । यु॒ङ्क्ते॑ । यु॒ञ्जा॒नेषु॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न॒ इति॑ ब्र॒ह्म – वा॒दि॒नः॑ ।
वद॑न्ति । न्य॒ङ् । अ॒ग्निः । चे॒त॒व्या(३)ः । उ॒त्ता॒ना(३)
इत्यु॑त् – ता॒ना(३)ः । इति॑ । व॒य॒साम् । वै । ए॒षः ।
प्र॒ति॒म॒येति॑ प्र॒ति – म॒या॑ । ची॒य॒ते॑ । यत् । अ॒ग्निः । यत् । न्य॒ञ्च॒म् ।
चि॒नु॒यात् । पृ॒ष्टि॒तः । ए॒न॒म् । आ॒हु॒त॒य॒ इत्या॑ – हु॒त॒यः॑ । ऋ॒च्छे॒युः॑ ।
यत् । उ॒त्ता॒न॒मि॒त्यु॑त्-ता॒न॒म् । न । पति॑तुम् । शक्नु॑यात् ।
असु॑वर्ग्य इत्यसु॒वः-ग्यः॑ । अ॒स्य॑ । स्यात् । प्रा॒ची॒न॒म् ।
उ॒त्ता॒न॒मि॒त्यु॑त्-ता॒न॒म् । 16 (50)

5.5.3.3

पुरु॑षशी॒र्षमु॑प॒ दधा॑ति॒ मुख॑त॒ ए॒वैन॑माहु॒तय॑ ऋ॒च्छन्ति॑ नो॒त्तानं॑ चि॒नुते॑
सु॒वर्ग्यो॑ऽस्य॒ भवति॑ सौ॒र्या जु॑होति॒ चक्षु॑रे॒वास्मिन्॑ प्रति॒ दधा॑ति
द्वि॒र्जुहो॑ति॒ द्वे हि॑ चक्षु॒षी समा॑न्या जु॒होति॑ समा॒न् हि॑ चक्षुः
समृ॑द्ध्यै दे॒वासुराः॑ सँय॒त्ता आ॑सन् ते॒ वामं॑ व॒सु सं॑ न्य॒दधत॑ तद्दे॒वा
वाम॑भृताऽवृ॒ञ्जत॑ तद्द्वाम॑भृता॒ वाम॑भृ॒त्त्वं य॑द्द्वाम॑भृ॒त () मु॑प॒दधा॑ति
वाम॑मे॒व तया॑ व॒सु य॑ज॒मानो॑ भ्रा॒तृव्य॑स्य॒ वृद्धे॑ हिर॒ण्यमू॑र्ध्नी॒ भवति॑
ज्योति॑र्वै॒ हिर॒ण्यं ज्योति॑र्वा॒मं ज्योति॑षै॒वास्य॑ ज्योति॑र्वा॒मं वृ॑द्धे
द्वि॒यजु॑र्भवति॒ प्रति॑ष्ठित्यै । 17

5.5.3.3 - Padam

पुरु॑षशी॒र्षमि॑ति॒ पुरु॑ष-शी॒र्षम् । उपे॑ति । द॒धा॑ति । मुख॑तः । ए॒व ।
ए॒नम् । आ॑हु॒तय॑ इत्या - हु॒तयः॑ । ऋ॒च्छन्ति॑ । न । उ॒त्तान॑मित्युत्-
तान॑म् । चि॒नुते॑ । सु॒वर्ग्य॑ इति॒ सुवः॑ - ग्यः । अ॒स्य । भ॒वति॑ ।
सौ॒र्या । जु॑होति । चक्षुः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । प्र॒तीति॑ । द॒धा॑ति । द्विः॑ ।

जु॒हो॒ति॒ । द्वे॑ इति॑ । हि॑ । चक्षु॑षी इति॑ । समा॒न्या॑ । जु॒हो॒ति॒ ।
 समा॒नम् । हि॑ । चक्षुः॑ । समृ॑द्ध्य इति॑ सं – ऋ॒द्ध्यै॑ । दे॒वा॒सु॒रा
 इति॑ दे॒व – अ॒सु॒राः । सँ॑यत्ता इति॑ सं – य॒त्ताः । आ॒सन् । ते ।
 वा॒मम् । व॒सु॑ । *स॒म* । नी॒ति॑ । अ॒द॒ध॒त॒ । तत् । दे॒वाः ।
 वा॒म॒भृ॒ते॒ति॑ वा॒म – भृ॒ता॑ ॥ अ॒वृ॒ञ्ज॒त॒ । तत् । वा॒म॒भृ॒त॒ इति॑
 वा॒म – भृ॒तः॑ । वा॒म॒भृ॒त्त्व॒मि॒ति॑ वा॒म॒भृ॒त् – त्व॒म् । यत् । वा॒म॒भृ॒त॒मि॒ति॑
 वा॒म – भृ॒तम् () । उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प – द॒धा॒ति॑ । वा॒मम् । ए॒व । तया॑ ॥
 व॒सु॑ । य॒ज॒मा॒नः॑ । भ्रा॒तृ॒व्य॒स्य॑ । वृ॒द्धे॑ । हि॒र॒ण्य॒मू॒र्ध्नी॒ति॑
 हि॒र॒ण्य – मू॒र्ध्नी॑ । भ॒व॒ति॑ । ज्यो॒तिः॑ । वै । हि॒र॒ण्य॒म् । ज्यो॒तिः॑ ।
 वा॒मम् । ज्यो॒ति॒षा॑ । ए॒व । अ॒स्य॑ । ज्यो॒तिः॑ । वा॒मम् । वृ॒द्धे॑ ।
 द्वि॒य॒जु॒रि॒ति॑ द्वि॒य॒जुः॑ । भ॒व॒ति॑ । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या॑ इति॑
 प्र॒ति॒स्थि॒त्यै॑ । 17 (74) (यु॒ञ्जा॒ने॒ष्व॒ग्ने॑ – प्रा॒ची॒न॒मु॒त्ता॒नं – वा॑म॒भृ॒तं
 – च॒तुर्विं॑शतिश्च) (A3)

5.5.4.1

आपो वरुणस्य पत्नय आसन् ता अग्निरभ्यध्यायत् ताः समभवत्
तस्य रेतः परापतत् तदियमभवद्यद् द्वितीयं परापतत्
तदसावभवदियं वै विराडसौ स्वराड् यद्-विराजावुपदधातीमे एवोप
धत्ते यद्वा असौ रेतः सिञ्चति तदस्यां प्रति तिष्ठति तत् प्र जायते ता
ओषधयो – [] 18

5.5.4.1 - Padam

आपः । वरुणस्य । पत्नयः । आसन् । ताः । अग्निः । अभीति ।
अध्यायत् । ताः । समिति । अभवत् । तस्य । रेतः । परेति ।
अपतत् । तत् । इयम् । अभवत् । यत् । द्वितीयम् । परापतदिति
परा – अपतत् । तत् । असौ । अभवत् । इयम् । वै ।
विराडिति वि – राट् । असौ । स्वराडिति स्व – राट् । यत् ।
विराजाविति वि – राजौ । उपदधातीत्युप-दधाति । इमे इति । एव ।
उपेति । धत्ते । यत् । वै । असौ । रेतः । सिञ्चति । तत् । अस्याम् ।
प्रतीति । तिष्ठति । तत् । प्रेति । जायते । ताः । ओषधयः । 18 (50)

5.5.4.2

वी॒रु॒धो॑ भ॒वन्ति॑ ता॒ अ॒ग्नि॒र॒त्ति॑ य॒ एवं॑ वे॒द प्रै॒व जा॑यतेऽन्ना॒दो भ॑वति
यो रे॒तस्वी॑ स्यात् प्रथ॒मायां॑ तस्य॒ चित्या॑मु॒भे उप॑ द॒ध्यादि॑मे ए॒वास्मै॑
समी॒ची रे॑तः॒ सिञ्च॑तो॒ यः सि॒क्ते॒रे॒ताः स्यात्॑ प्रथ॒मायां॑ तस्य॒
चित्या॑म॒न्यामु॑प॒ द॒ध्यादु॑त्त॒माया॑म॒न्याꣳ रे॑त ए॒वास्य॑
सि॒क्त॒मा॒भ्यामु॑भयतः॒ परि॑ गृह्णाति सँव॒त्सरं॑ न क - [] 19

5.5.4.2 - Padam

वी॒रु॒धः । भ॒वन्ति॑ । ताः । अ॒ग्निः । अ॒त्ति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द ।
प्रे॒ति॑ । ए॒व । जा॑यते । अ॒न्नाद॑ इत्यन्न - अ॒दः । भ॒वति॑ । यः ।
रे॒तस्वी॑ । स्यात् । प्रथ॒माया॑म् ॥ तस्य॒ चित्या॑म् ॥ उ॒भे इति॑ । उपे॒ति॑ ।
द॒ध्यात् । इ॒मे इति॑ । ए॒व । अ॒स्मै । समी॒ची इति॑ । रे॒तः ।
सिञ्च॑तः । यः । सि॒क्ते॒रे॒ता इति॑ सि॒क्त-रे॒ताः । स्यात् । प्रथ॒माया॑म् ॥
तस्य॒ चित्या॑म् ॥ अ॒न्याम् ॥ उपे॒ति॑ । द॒ध्यात् । उ॒त्त॒माया॑मित्युत्-
त॒माया॑म् ॥ अ॒न्याम् ॥ रे॒तः । ए॒व । अ॒स्य॑ । सि॒क्तम् ॥ आ॒भ्याम् ॥

उ॒भय॑तः । प॒री॑ति । गृ॒ह्णा॑ति । सँ॒व॒थ्स॑रमि॒ति सं – व॒थ्स॑रम् । न ।
कम् । 19 (50)

5.5.4.3

ञ्च॒न प्र॒त्य॒व॒रो॒हे॒न्न॒ ही॑मे कञ्च॒न प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒त॒स्त॒दे॒न॒यो॒र्व्र॑तं
ँ॒यो वा॑ अ॒प॒ शी॑र्षा॒णम॒ग्निं॑ चि॒नु॒तेऽप॑शी॒र्षाऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वति
यः स॒शी॑र्षा॒णं चि॒नु॒ते स॒शी॑र्षा ऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वति चि॒त्तिं
जु॒हो॑मि॒ मन॑सा घृ॒तेन॑ यथा॒ दे॒वा इ॒हाऽऽ*ग॑मन् वी॒ति॒हो॑त्रा ऋ॒ता॒वृ॒धः
स॒मु॒द्र॒स्य॑ व॒यु॒न॒स्य॑ प॒त्न॑न् जु॒हो॑मि॒ विश्व॑कर्म॒णे विश्वाऽहाऽम॑र्त्यं
ह॒वि॒रि॒ति॑ स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णामु॑प॒धाय॑ जु॒हो॑त्ये – [] 20

5.5.4.3 - Padam

च॒न । प्र॒त्य॒व॒रो॒हे॒दिति॑ प्रति – अ॒व॒रो॒हे॒त् । न । हि । इ॒मे इ॒ति । कम् ।
च॒न । प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒त॒ इति॑ प्रति – अ॒व॒रो॒ह॒तः । तत् । ए॒न॒योः । व्र॑तम् ।
यः । वै । अ॒प॒शी॑र्षा॒णमि॒त्यप॑ – शी॒र्षा॒णम् । अ॒ग्नि॑म् । चि॒नु॒ते ।
अ॒प॒शी॑र्षे॒त्यप॑ – शी॒र्षा । अ॒मु॑ष्मिन् । लो॒के । भ॑वति । यः ।

स॒शीर्॑षा॒णमि॒ति स॒ – शी॒र्षा॒णम् । चि॒नु॒ते । स॒शीर्॑षे॒ति
स – शी॒र्षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । चि॒त्ति॑म् । जु॒होमि॑ ।
मन॑सा । घृ॒तेन॑ । यथा॑ ॥ दे॒वाः । इ॒ह । आ॒गम॑न्नित्या ॥ – ग॒मन् ।
वी॒तिहो॑त्रा इति॑ वी॒ति – हो॒त्राः । ऋ॒तावृ॑ध इत्यृ॒त – वृ॑धः ।
स॒मु॒द्रस्य॑ । व॒युन॑स्य । प॒त्मन् । जु॒होमि॑ । वि॒श्वक॑र्मण इति॑
वि॒श्व – क॑र्मणे । वि॒श्वा ॥ अ॒हा ॥ अ॒मर्त्य॑म् । ह॒विः । इति॑ ।
स्व॒यमा॑तृ॒ण्णामि॒ति स्व॒यं – आ॒तृ॒ण्णाम् । उ॒प॒धाये॑त्यु॒प – धा॒य ।
जु॒होति॑ । 20 (50)

5.5.4.4

तद्वा अ॒ग्नेः शि॒रः स॒शीर्॑षा॒णमे॒वाग्निं॑ चि॒नु॒ते स॒शीर्॑षाऽमुष्मि॑न्
लो॒के भ॒वति॑ य ए॒वं वे॑द सु॒वर्गा॑य वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते
यद॑ग्निस्तस्य॑ यद॒यथा॑पूर्वं क्रि॒यतेऽसु॑वर्ग्यमस्य॑ तथ्
सु॒वर्ग्योऽग्नि॑श्चिति॒मु॒प॒धाया॑भि मृ॒शेच्चि॑त्ति॒मचि॑त्तिं चि॒नव॑द्वि वि॒द्वान्
पृ॒ष्ठेव॑ वी॒ता वृ॒जिना॑ च म॒र्तान् रा॒ये च नः॑ स्व॒पत्या॑य () दे॒व दि॒तिं

च रास्वा-दिति॑ मुरु॒ष्येति॑ यथा॒ पूर्व॑ मे॒ वैना॒ मुप॑ धत्ते प्राञ्च॑मेनं चिनुते
सुव॑र्ग्योऽस्य॑ भवति । 21

5.5.4.4 - Padam

ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः । शि॒रः । स॒शीर्॑.षाणमि॒ति स - शी॒र्.षा॒णम् ।
ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ । स॒शीर्॑.षेति॒ स - शी॒र्.षा॒ । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । सु॒वर्गा॑येति॒ सुवः॑ - गा॒य । वै ।
ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् । अ॒ग्निः । तस्य॑ । यत् ।
अ॒यथा॑ पूर्व॒मित्य॑यथा - पूर्॒वम् । क्रि॒यते॑ । अ॒सुव॑र्ग्यमित्य॒सुवः-ग्य॑म् ।
अ॒स्य । तत् । सु॒वर्ग्य॑ इति॒ सुवः॑ - ग्यः । अ॒ग्निः । चि॒त्तिम् ।
उ॒पधा॑येत्यु॒प - धाय॑ । अ॒भीति॑ । मृ॒शेत् । चि॒त्तिम् । अ॒चि॒त्तिम् ।
चि॒नव॑त् । वी॒ति । वि॒द्वान् । पृ॒ष्ठा । इ॒व । वी॒ता । वृ॒जिना॑ । च ।
म॒र्तान् । रा॒ये । च । नः । स्व॒पत्या॑येति॒ सु - अ॒पत्या॑य () । दे॒व ।
दि॒त्तिम् । च । रा॒स्व । अ॒दि॒त्तिम् । उ॒रुष्य॑ । इति॑ । यथा॒ पूर्व॑मि॒ति
यथा - पूर्॒वम् । ए॒व । ए॒नाम् । उ॒पेति॑ । ध॒त्ते । प्राञ्च॑म् । ए॒नम् ।

चि॒नु॒ते । सु॒व॒र्ग्य॑ इति॑ सु॒वः॑ – ग्यः॑ । अ॒स्य॑ । भ॒वति॑ । 21 (68)

(ओष॑धयः – कं – जु॑होति – स्व॒प॒त्याया॑ – षा॒द॒श॑ च) (A4)

5.5.5.1

वि॒श्व॑क॒र्मा दि॒शां प॒तिः॑ स नः॑ प॒शून् पा॒तु॑ सोऽ॒स्मान् पा॒तु॑ तस्मै॑ नमः॑
प्र॒जाप॑ती रु॒द्रो वरु॑णो ऽग्नि॑दि॒शां प॒तिः॑ स नः॑ प॒शून् पा॒तु॑ सोऽ॒स्मान्
पा॒तु॑ तस्मै॑ नम॑ ए॒ता वै दे॒वता॑ ए॒तेषां॑ प॒शूना॑-मधि॑प॒तय॑-स्ता॒भ्यो वा
ए॒ष आ वृ॑श्च्यते॒ यः प॑शु॒शीर्षा॑ण्युप॒ दधा॑ति हि॒रण्ये॑ष्टका॒ उप
दधा॑त्ये॒ताभ्य॑ ए॒व दे॒वता॑भ्यो॒ नम॑स्करोति ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो – [] 22

5.5.5.1 - Padam

वि॒श्व॑क॒र्मेति॑ वि॒श्व – क॒र्मा । दि॒शाम् । प॒तिः॑ । सः॑ । नः॑ । प॒शून् ।
पा॒तु॑ । सः॑ । अ॒स्मान् । पा॒तु॑ । तस्मै॑ । नमः॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑
प्र॒जा – प॒तिः॑ । रु॒द्रः॑ । वरु॑णः । अ॒ग्निः॑ । दि॒शाम् । प॒तिः॑ । सः॑ ।
नः॑ । प॒शून् । पा॒तु॑ । सः॑ । अ॒स्मान् । पा॒तु॑ । तस्मै॑ । नमः॑ । ए॒ताः ।
वै । दे॒वताः॑ । ए॒तेषाम्॑ । प॒शूनाम्॑ । अधि॑प॒तय॑ इत्यधि॑ – प॒तयः॑ ।

ताभ्यः॑ । वै॑ । ए॒षः॑ । ए॒ति॑ । वृ॒श्च॒य॒ते॑ । यः॑ । प॒शु॒शी॒र्षा॒णी॒ति॑
 प॒शु - शी॒र्षा॒णि॑ । उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प - द॒धा॒ति॑ । हि॒र॒ण्ये॒ष्ट॒का॑ इति॑
 हि॒र॒ण्य - इ॒ष्ट॒काः॑ । उ॒पे॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । ए॒ता॒भ्यः॑ । ए॒व । दे॒वता॑भ्यः ।
 नमः॑ । क॒रो॒ति॑ । ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म - वा॒दि॒नः॑ । 22 (50)

5.5.5.2

वदन्त्य॑ग्नौ॒ ग्रा॒म्यान् प॒शून् प्र॑ दधाति शु॒चाऽऽर॒ण्यान् अ॒र्प॒यति॑ किं॒ तत॑
 उच्छि॑षतीति॒ यद्वि॑र॒ण्ये॒ष्ट॒का॑ उ॒प॒द॒धा॒त्य॒मृतं॑ वै॒ हि॒र॒ण्य॒म॒मृते॑ नैव
 ग्रा॒म्ये॒भ्यः प॒शु॒भ्यो भे॒ष॒जं क॒रो॒ति॑ नै॒नान् हि॒न॒स्ति प्रा॒णो वै प्र॒थ॒मा
 स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णा व्या॒नो द्वि॒तीया॑ऽपानस्तृ॒तीयाऽनु॑ प्राऽ*प्यात् प्र॒थ॒मा॑
 स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णामु॑प॒धाय॑ प्रा॒णे॒नैव॑ प्रा॒णञ् सम॑र्धयति व्य॒न्याद् - [] 23

5.5.5.2 - Padam

वद॑न्ति । अ॒ग्नौ॑ । ग्रा॒म्यान् । प॒शून् । प्रे॑ति । द॒धा॒ति॑ । शु॒चा॑ ।
 आ॒र॒ण्यान् । अ॒र्प॒य॒ति॑ । कि॒म् । ततः॑ । उ॒दि॒ति॑ । शि॒ष्॒ष॒ति॑ । इति॑ ।
 यत् । हि॒र॒ण्ये॒ष्ट॒का॑ इति॑ हि॒र॒ण्य - इ॒ष्ट॒काः॑ । उ॒प॒द॒धा॒ती॒त्यु॒प-द॒धा॒ति॑ ।

अ॒मृत॑म् । वै । हिर॑ण्यम् । अ॒मृते॑न । ए॒व । ग्रा॒म्येभ्यः॑ । प॒शुभ्य॑ इति॑
 प॒शु - भ्यः॑ । भेष॑जम् । क॒रोति॑ । न । ए॒नान् । हि॒नस्ति॑ । प्रा॒ण इति॑
 प्र - अ॒नः । वै । प्र॒थमा॑ । स्व॒यमा॑तृ॒ण्णेति॑ स्व॒यं - आ॒तृ॒ण्णा । व्या॒न
 इति॑ वि - अ॒नः । द्वि॒तीया॑ । अ॒पान॑ इत्य॒प-अ॒नः । तृ॒तीया॑ । अनु॑ ।
 प्रेति॑ । अ॒न्यात् । प्र॒थमाम् । स्व॒यमा॑तृ॒ण्णामिति॑ स्व॒यं - आ॒तृ॒ण्णाम् ।
 उ॒पधा॑येत्यु॒प - धाय॑ । प्रा॒णेने॑ति प्र - अ॒नेन॑ । ए॒व । प्रा॒णमिति॑
 प्र - अ॒नम् । स॒मिति॑ । अ॒र्धय॑ति । वी॒ति । अ॒न्यात् । 23 (50)

5.5.5.3

द्वि॒तीया॑मु॒पधा॑य व्या॒नेनै॑व व्या॒नञ् सम॑र्ध॒यत्य॑पान् या॒त्तृतीया॑मु॒पधा॑या-
 पा॒नेनै॑वा॒पानञ् सम॑र्ध॒यत्यथो॑ प्रा॒णैरे॒वैनञ् समि॑न्धे भू॒र्भुवः॑ सु॒वरि॑ति
 स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा उ॒प द॑धाती॒मे वै लो॒काः स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा ए॒ताभिः॑ ख॒लुवै
 व्या॑हृतीभिः प्र॒जाप॑तिः प्रा*ऽजा॒यत॑ यदे॒ताभिर्व्या॑हृतीभिः स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा
 उ॒पद॑धाती॒माने॑व लो॒कानु॑प॒धायै॑षु- [] 24

5.5.5.3 - Padam

द्वि॑तीया॑म् । उप॑धायेत्युप॑ - धाय॑ । व्या॒नेने॑ति॒ वि - अ॒नेन॑ । ए॒व ।
व्या॒नमि॑ति॒ वि - अ॒नम् । समि॑ति॒ । अ॒र्धय॑ति । अ॒पेति॑ । अ॒न्यात् ।
तृ॒तीया॑म् । उप॑धायेत्युप॑ - धाय॑ । अ॒पाने॑नेत्यप॑ - अ॒नेन॑ । ए॒व ।
अ॒पान॑मित्यप॑ - अ॒नम् । समि॑ति॒ । अ॒र्धय॑ति । अथो॑ इति॒ । प्रा॒णैरि॑ति॒
प्र - अ॒नैः । ए॒व । ए॒नम् । समि॑ति॒ । इ॒न्धे । भूः । भुवः॑ । सुवः॑ ।
इति॑ । स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं-आ॑तृ॒ण्णाः । उपे॑ति॒ । द॒धाति॑ । इ॒मे ।
वै । लो॒काः । स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं - आ॑तृ॒ण्णाः । ए॒ताभिः॑ ।
ख॒लु । वै । व्या॑ह॒तीभि॑रिति॒ व्या॑ह॒ति - भिः॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॒
प्र॒जा - प॑तिः । प्रे॑ति॒ । अ॒जाय॑त । यत् । ए॒ताभिः॑ । व्या॑ह॒तीभि॑रिति॒
व्या॑ह॒ति - भिः॑ । स्व॒यमा॑तृ॒ण्णा इति॑ स्व॒यं - आ॑तृ॒ण्णाः ।
उप॑द॒धाती॑त्युप॑ - द॒धाति॑ । इ॒मान् । ए॒व । लो॒कान् ।
उप॑धायेत्युप॑ - धाय॑ । ए॒षु । 24 (50)

5.5.5.4

लोकेष्वधि प्रजायते प्राणाय व्यानायापानाय वाचे त्वा चक्षुषे
त्वा तथा देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदाग्निना वै देवाः सुवर्गं
लोकमजिगाञ् सन् तेन पतितुं नाशक्नुवन् त एताश्चतस्रः
स्वयमातृण्णा अपश्यन् ता दिक्षूपदधत तेन सर्वतश्चक्षुषा सुवर्गं
लोकमायन् यच्चतस्रः स्वयमातृण्णा दिक्षूपदधाति सर्वतश्चक्षुषैव
तदग्निना यजमानः () सुवर्गं लोकमेति । 25

5.5.5.4 - Padam

लोकेषु । अधि । प्रेति । जायते । प्राणायैति प्र – अनाय ।
व्यानायैति वि – अनाय । अपानायैत्यप – अनाय । वाचे । त्वा ।
चक्षुषे । त्वा । तथा ॥ देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीद ।
अग्निना ॥ वै । देवाः । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् ।
अजिगाञ् सन् । तेन । पतितुम् । न । अशक्नुवन् । ते । एताः ।
चतस्रः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं – आतृण्णाः । अपश्यन् ।

ताः । दिक्षु । उपेति । अदधत । तेन । सर्वतश्चक्षुषेति
 सर्वतः – चक्षुषा । सुवर्गमिति सुवः – गम् । लोकम् । आयन् ।
 यत् । चतस्रः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं – आतृण्णाः । दिक्षु ।
 उपदधातीत्युप – दधाति । सर्वतश्चक्षुषेति सर्वतः – चक्षुषा । एव ।
 तत् । अग्निना ॥ यजमानः () । सुवर्गमिति सुवः – गम् ।

लोकम् । एति । 25 (53)

(ब्रह्मवादिनो – व्यन्या – देषु – यजमान – स्त्रीणि च) (A5)

5.5.6.1

अग्न आ याहि वीतय इत्याहा-ह्वतैवैन-मग्निं दूतं वृणीमह इत्याह
 हूत्वैवैनं वृणीते ऽग्निनाऽग्निः समिध्यत इत्याह समिन्ध एवैनमग्निर्वृत्राणि
 जङ्घनदित्याह समिद्ध एवास्मिन्निन्द्रियं दधात्यग्नेः स्तोमं मनामह इत्याह
 मनुत एवैनमेतानि वा अहाꣳ रूपाण्य- [] 26

5.5.6.1 - Padam

अग्ने ॥ एति । याहि । वीतये ॥ इति । आह । अह्वत । एव । एनम् ।
 अग्निम् । दूतम् । वृणीमहे । इति । आह । हूत्वा । एव । एनम् ।

वृणी॑ते । अ॒ग्निना॑ ॥ अ॒ग्निः । समि॑ति । इ॒ध्यते॑ । इति॑ । आ॒ह ।
समि॑ति । इ॒न्धे । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ग्निः । वृ॒त्राणि॑ । ज॒ङ्घन॑त् । इति॑ ।
आ॒ह । समि॑द्ध इति॑ सं – इ॒द्धे । ए॒व । अ॒स्मिन् । इ॒न्द्रिय॑म् ।
दधा॑ति । अ॒ग्नेः । स्तो॑मम् । म॒नाम॑हे । इति॑ । आ॒ह । म॒नुते॑ । ए॒व ।
ए॒नम् । ए॒तानि॑ । वै । अ॒ह्नाम् ॥ रू॒पाणि॑ । 26 (50)

5.5.6.2

– न्व॒हमे॑वैनं॑ चि॒नुते॑ ऽवा॒हाꣳ रू॒पाणि॑ रु॒न्धे ब्र॒ह्मवा॑दि॒नो वद॑न्ति
कस्मा॑त् स॒त्याद्या॑तया॒म्नीर॒न्या इ॑ष्टका॒ अया॑तया॒म्नी लो॒कं पृ॑णेत्यै॒न्द्राग्नी॑
हि बा॑र्हस्प॒त्येति॑ ब्रूयादिन्द्रा॒ग्नी च॒ हि दे॒वानां॑ बृहस्पतिश्चा॒यात॑यामानो
ऽनु॑चरवती भवत्यजा॑मित्वाया – नु॒ष्टुभा॑ऽनु चरत्या॒त्मा वै लो॒कं पृ॑णा
प्रा॒णो ऽनु॑ष्टुप् तस्मा॑त् प्रा॒णः सर्वा॑ण्यङ्गान्यनु॑ चरति॒ ता अ॑स्य
सू॒ददो॑हस – [] 27

5.5.6.2 - Padam

अ॒न्वह॑मित्यनु॑ – अ॒हम् । ए॒व । ए॒नम् । चि॒नुते॑ ।
अवे॑ति । अ॒ह्नाम् ॥ रू॒पाणि॑ । रु॒न्धे । ब्र॒ह्मवा॑दि॒न इति॑ ब्र॒ह्म-वा॑दि॒नः ।

वदन्ति॑ । कस्मात्॑ । सत्यात्॑ । यातया॑म्नीरिति॑ यात॑ – या॒म्नीः॑ ।
 अन्याः॑ । इष्टकाः॑ । अयातया॑म्नीत्ययात॑-या॒म्नी । लोकं॑पृणोति॑
 लोकं॑ – पृणा॑ । इति॑ । ऐन्द्रा॑ग्नीत्यैन्द्र॑-अग्नी॑ । हि॑ । बार्हस्पत्या॑ ।
 इति॑ । ब्रूयात्॑ । इन्द्रा॑ग्नी इतीन्द्र॑ – अग्नी॑ । च॑ । हि॑ । देवाना॑म् ।
 बृहस्पतिः॑ । च॑ । आयातया॑मान इत्यायात॑ – या॒मानः॑ ।
 अनुच॑रवतीत्यनुच॑र – वती॑ । भवति॑ । अजामि॑त्वायेत्यजामि॑-त्वाय॑ ।
 अनुष्टु॑भेत्यनु॑ – स्तुभा॑ । अन्विति॑ । चरति॑ । आत्मा॑ । वै ।
 लोकं॑पृणोति॑ लोकं॑ – पृणा॑ । प्राण॑ इति॑ प्र – अनः॑ ।
 अनुष्टु॑बित्यनु॑ – स्तुप् । तस्मात्॑ । प्राण॑ इति॑ प्र – अनः॑ । सर्वा॑णि ।
 अङ्गानि॑ । अन्विति॑ । चरति॑ । ताः॑ । अस्य॑ । सूद॑दोहस॑ इति॑
 सूद॑ – दोहसः॑ । 27 (50)

5.5.6.3

इत्या॑ह तस्मात्॑ परुषि॑परुषि॑ रसः॑ सोम॑ श्रीणन्ति॑ पृश्नय॑ इत्या॑हान्नं॑
 वै पृश्नय॑न्नमेवाव॑ रुन्धेऽर्को॑ वा अ॒ग्नि॒रर्कोऽन्न॑मन्नमेवाव॑ रुन्धे॑ जन्मन्

दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒व इ॒त्याहे॑माने॒वास्मै॑ लो॒कान्
ज्योति॑ष्मतः करोति यो वा इ॒ष्टकानां॑ प्रति॒ष्ठां वे॒द प्र॒त्येव॑ तिष्ठति॒ तया॑
() दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॒देत्या॑हैषा वा इ॒ष्टकानां॑ प्रति॒ष्ठा य ए॒वं
वे॒द प्र॒त्येव॑तिष्ठति । 28

5.5.6.3 - Padam

इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । परु॑षिपरु॒षीति॑ परु॒षि – परु॑षि । रसः॑ ।
सोम॑म् । श्री॒णन्ति॑ । पृ॒श्नयः॑ । इति॑ । आ॒ह । अन्न॑म् । वै । पृ॒श्नि॑ ।
अन्न॑म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । अ॒र्कः । वै । अ॒ग्निः । अ॒र्कः ।
अन्न॑म् । अन्न॑म् । ए॒व । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । जन्म॑न् । दे॒वानाम्॑ ।
वि॒शः । त्रि॒षु । ए॒ति । रो॒चने॑ । दि॒वः । इति॑ । आ॒ह । इ॒मान् । ए॒व ।
अ॒स्मै । लो॒कान् । ज्योति॑ष्मतः । करो॒ति । यः । वै । इ॒ष्टका॑नाम् ।
प्रति॑ष्ठामिति॒ प्रति – स्था॑म् । वे॒द । प्र॒तीति॑ । ए॒व । तिष्ठ॑ति ।
तया॑ () । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्वत् । ध्रु॒वा । सी॒द । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒षा । वै । इ॒ष्टका॑नाम् । प्रति॑ष्ठेति॒ प्रति – स्था॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द ।

प्र॒तीति॑ । ए॒व । ति॒ष्ठति॑ । 28 (66)

(रू॒पाणि॑ – सू॒द॒दो॒हस॑ – स्त॒या – षोड॑श च) (A6)

5.5.7.1

सु॒वर्गा॑य वा ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्निर्व॑ज्र॒ एका॑दशिनी
यद॒ग्नावे॑कादशिनीं॑॑ मि॒नुयाद्-व॑ज्रै॒णैः सु॒वर्गा॑ल्लो॒काद॑न्त॒र्दध्या॑द्यन्न
मि॒नुया॑त् स्वरु॒भिः प॑शून् व्य॒र्धये॑दे॒कयू॑पं मि॒नोति॑ नैनं॑ व॒ज्रेण॑
सु॒वर्गा॑ल्लो॒काद॑न्त॒र्दधा॑ति न स्वरु॒भिः प॑शून् व्य॒र्धय॑ति वि वा ए॒ष
इन्द्रि॑येण॒ वीर्ये॑ण॒र्धय॑ते योऽग्निं॑ चि॒न्व-न्न॑धि॒क्राम॑त्यैन्द्रि॒य- [] 29

5.5.7.1 - Padam

सु॒वर्गा॑येति॑ सु॒वः – गा॑य । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् ।
अ॒ग्निः । व॑ज्रः । ए॒का॑दशिनीं॑॑ । यत् । अ॒ग्नौ । ए॒का॑दशिनीं॑॑म् ।
मि॒नुया॑त् । व॑ज्रेण॑ । ए॒नम् । सु॒वर्गा॑दिति॑ सु॒वः – गा॑त् । लो॒कात् ।
अ॒न्तः । द॒ध्या॑त् । यत् । न । मि॒नुया॑त् । स्वरु॒भिरि॑ति॒ स्वरु॑ – भिः ।
प॑शून् । वी॒ति॑ । अ॒र्धये॑त् । ए॒कयू॑पमित्ये॒क – यू॑पम् । मि॒नोति॑ । न ।
ए॒नम् । व॑ज्रेण॑ । सु॒वर्गा॑दिति॑ सु॒वः – गा॑त् । लो॒कात् ।

अन्त॑र्द॒धाती॑त्यन्तः – द॒धाति॑ । न । स्वरु॑भिरिति॑ स्वरु॑-भिः । प॒शून् ।
 वी॒ति॑ । अ॒र्धय॑ति । वी॒ति॑ । वै । ए॒षः । इन्द्रि॑येण । वी॒र्ये॑ण । ऋ॒ध्यते॑ ।
 यः । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धिक्रा॑मतीत्यधि – क्रा॒मति॑ ।

ऐन्द्रि॑या । 29 (50)

5.5.7.2

-र्चा ऽऽक्र॑मणं॑ प्रती॑ष्टकामु॑प द॒ध्यान्नेन्द्रि॑येण॑ वी॒र्ये॑ण॑ व्यृ॒ध्यते॑ रु॒द्रो वा
 ए॒ष यद॒ग्निस्त॑स्य॑ तिस्रः॑ शर॒व्याः॑ प्रती॑ची॒ तिरश्च्य॑नूची॒ ताभ्यो॑ वा
 ए॒ष आ वृ॑श्च्यते॑ योऽग्निं॑ चि॒नुते॑ ऽग्निं॑ चि॒त्वा तिसृ॑धन्वमया॑चितं
 ब्राह्म॑णाय॑ दद्यात्॑ ताभ्य॑ ए॒व नम॑स्करोत्यथो॒ ताभ्य॑ ए॒वाऽऽत्मानं॑
 निष्क्री॑णीते॒ यत्ते॑ रु॒द्र पुरो॑ – [] 30

5.5.7.2 - Padam

ऋ॒चा । आ॒क्र॒म॒ण॒मि॒त्या॑ – क्र॒म॒ण॒म् । प्रती॑ति । इ॒ष्ट॒काम् । उ॒पेति॑ ।
 द॒ध्यात् । न । इन्द्रि॑येण । वी॒र्ये॑ण । वी॒ति॑ । ऋ॒ध्यते॑ । रु॒द्रः । वै ।
 ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । त॑स्य । तिस्रः॑ । शर॒व्याः॑ । प्रती॑ची॒ तिरश्ची॑ ।
 अ॒नूची॑ । ताभ्यः॑ । वै । ए॒षः । ए॒ति॑ । वृ॒श्च्यते॑ । यः । अ॒ग्निम् ।

चि॒नु॒ते । अ॒ग्नि॒म् । चि॒त्वा । ति॒सृ॒ध॒न्व॒मि॒ति॒ ति॒सृ॒ - ध॒न्व॒म् ।
 अ॒या॒चि॒त॒म् । ब्रा॒ह्म॒णाय॑ । द॒द्यात् । ता॒भ्यः॑ । ए॒व । नमः॑ । क॒रो॒ति॒ ।
 अथो॑ इति॑ । ता॒भ्यः॑ । ए॒व । आ॒त्मान॑म् । नि॒रि॒ति॑ । क्री॒णी॒ते॑ । यत् ।
 ते । रु॒द्र॑ । पु॒रः॑ । 30 (50)

5.5.7.3

ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॒ ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र॑ सं॒व॒थ्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒
 यत्ते॑ रु॒द्र॑ दक्षि॒णा॒ ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॒ ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र॑
 परि॒व॒थ्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्र॑ प॒श्चा॒द्ध॒नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु॒ ते॒
 तस्मै॑ ते॒ रु॒द्रे॒दा॒व॒थ्स॒रेण॑ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रो॒त्त॒रा॒द्ध॒नु॒स्त - [] 31

5.5.7.3 - Padam

ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र॑ ।
 सं॒व॒थ्स॒रेणे॑ति॒ सं - व॒थ्स॒रेण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॒ । यत् । ते॒ । रु॒द्र॑ ।
 दक्षि॒णा॑ । ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ ।
 रु॒द्र॑ । परि॒व॒थ्स॒रेणे॑ति॒ परि - व॒थ्स॒रेण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॒ । यत् । ते॒ ।
 रु॒द्र॑ । प॒श्चात् । ध॒नुः॑ । तत् । वा॒तः॑ । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ ।

ते । रुद्र । इदावथ्सरेण । नमः । करोमि । यत् । ते । रुद्र ।

उत्तरादित्युत् – तरात् । धनुः । तत् । 31 (50)

5.5.7.4

द्वातो अनु वातु ते तस्मै ते रुद्रेदुवथ्सरेण नमस्करोमि यत्ते रुद्रोपरि
धनुस्तद्-वातो अनु वातु ते तस्मै ते रुद्र वथ्सरेण नमस्करोमि रुद्रो
वा एष यदग्निः स यथा व्याघ्रः कुब्धस्तिष्ठत्येवं वा एष एतर्हि
सञ्चितमेतैरुप तिष्ठते नमस्कारैरेवैनं शमयति येऽग्नयः- [] 32

5.5.7.4 - Padam

वातः । अन्विति । वातु । ते । तस्मै । ते । रुद्र । इदुवथ्सरेणेतीदु-
वथ्सरेण । नमः । करोमि । यत् । ते । रुद्र । उपरि । धनुः । तत् ।
वातः । अन्विति । वातु । ते । तस्मै । ते । रुद्र । वथ्सरेण । नमः ।
करोमि । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । सः । यथा । व्याघ्रः ।
कुब्धः । तिष्ठति । एवम् । वै । एषः । एतर्हि । सञ्चितमिति
सं – चितम् । एतैः । उपेति । तिष्ठते । नमस्कारैरिति नमः-कारैः ।
एव । एनम् । शमयति । ये । अग्नयः । 32 (50)

5.5.7.5

पु॒री॒ष्याः॑ प्र॒वि॒ष्टाः॑ पृ॒थि॒वी॒म॒नु॑ । तेषां॑ त्वम॑स्यु॒त्त॒मः॑ प्र॒णो॑ जी॒वा॒त॒वे॑ सु॒व ।
 आ॒पं॑ त्वा॒ग्ने॑ म॒न॒सा ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॑ त॒प॒सा ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॑ दी॒क्ष॒या ऽऽपं॑
 त्वा॒ग्ने॑ उ॒प॒स॒द्भि॒रापं॑ त्वा॒ग्ने॑ सु॒त्य॒याऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॑ दक्षि॑णाभि॒रापं॑
 त्वा॒ग्ने॑ ऽव॒भृ॒थे॒नापं॑ त्वा॒ग्ने॑ व॒श॒या ऽऽपं॑ त्वा॒ग्ने॑ स्व॒गा॒का॒रे॒णे॒त्या॒है
 () षा॒ वा अ॒ग्ने॒रा॒प्ति॒स्त॒यै॒वैन॑मा॒प्नो॒ति । 33

5.5.7.5 - Padam

पु॒री॒ष्याः॑ । प्र॒वि॒ष्टा इति॑ प्र – वि॒ष्टाः॑ । पृ॒थि॒वी॒म् । अ॒नु॑ । तेषा॑म् ।
 त्वम् । अ॒सि॑ । उ॒त्त॒म इत्यु॑त् – त॒मः॑ । प्रे॒ति॑ । नः॑ । जी॒वा॒त॒वे॑ ।
 सु॒व॑ । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । म॒न॒सा॑ । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
 त॒प॒सा॑ । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । दी॒क्ष॒या॑ । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
 उ॒प॒स॒द्भि॒रि॒त्यु॒प॒सत् – भिः॑ । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । सु॒त्य॒या॑ ।
 आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । दक्षि॑णाभिः । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ ।
 अ॒व॒भृ॒थे॒ने॒त्य॒व – भृ॒थे॒न॑ । आ॒पम्॑ । त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । व॒श॒या॑ । आ॒पम्॑ ।
 त्वा॒ । अ॒ग्ने॑ । स्व॒गा॒का॒रे॒णे॒ति॑ स्व॒गा – का॒रे॒ण॑ । इति॑ । आ॒ह () ।

ए॒षा । वै । अ॒ग्नेः । आ॒प्तिः । तया॑ । ए॒व । ए॒नम् । आ॒प्नो॒ति ॥३३ ५८॥
 (ऐ॒न्द्रि॒या – पु॒र – उ॒त्तरा॒ध्व॒नु॒स्त- द॒ग्नय॑ – आ॒हा – ष्ठी च॑) (A7)

5.5.8.1

गा॒य॒त्रेण॑ पु॒रस्ता॑दुप॑ तिष्ठ॒ते प्रा॒णमे॒वास्मिन्॑ दधाति बृ॒हद्-रथं॑तरा॒भ्यां॑
 प॒क्षावो॑ज ए॒वास्मिन्॑ दधात्य॒तु॒स्था॒य॒ज्ञा-य॒ज्ञिये॑न पु॒च्छ॑मृ॒तुष्वे॒व प्र॒ति
 तिष्ठ॑ति पृ॒ष्ठैरु॑प॒ तिष्ठ॑ते ते॒जो वै पृ॒ष्ठानि॑ ते॒ज ए॒वास्मिन्॑ दधाति
 प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑सृ॒जत॑ सोऽस्मा॒त् सृ॒ष्टः प॒राडै॑त् तं वा॒रव॑न्तीय॒ना-
 वा॒रय॑त तद्-वा॒रव॑न्तीय॒स्य वा॒रव॑न्तीय॒त्वञ् इ॒यैते॑न इ॒येती॑ अ॒कुरु॑त
 तच्छ॑यै॒तस्य॑ इ॒यैत॒त्वं - [] 34

5.5.8.1 - Padam

गा॒य॒त्रेण॑ । पु॒रस्ता॑त् । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॒ते । प्रा॒णमि॑ति प्र - अ॒नम् । ए॒व ।
 अ॒स्मिन् । दधा॑ति । बृ॒हद्-रथ॑न्तरा॒भ्यामि॑ति बृ॒हत् - रथ॑न्तरा॒भ्याम् ॥
 प॒क्षौ । ओ॒जः । ए॒व । अ॒स्मिन् । दधा॑ति । ऋ॒तु॒स्था॒य॒ज्ञाय॑ज्ञिये॒न ।
 पु॒च्छ॑म् । ऋ॒तुषु॑ । ए॒व । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । पृ॒ष्ठैः । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॒ते ।
 ते॒जः । वै । पृ॒ष्ठानि॑ । ते॒जः । ए॒व । अ॒स्मिन् । दधा॑ति ।

प्रजापतिरिति प्रजा – पतिः । अग्निम् । असृजत । सः । अस्मात् ।
 सृष्टः । पराङ् । ऐत् । तम् । वारवन्तीयेनेति वार – वन्तीयेन ।
 अवारयत । तत् । वारवन्तीयस्येति वार – वन्तीयस्य ।
 वारवन्तीयत्वमिति वारवन्तीय – त्वम् । श्यैतेन । श्येती । अकुरुत ।
 तत् । श्यैतस्य । श्यैतत्वमिति श्यैत – त्वम् । 34 (50)

5.5.8.2

यद्-वारवन्तीयेनोपतिष्ठते वारयत ऐवैनः श्यैतेन श्येती कुरुते
 प्रजापते-हृदयेना-पिपक्षं प्रत्युप तिष्ठते प्रेमाणमेवास्य गच्छति
 प्राच्या त्वा दिशा सादयामि गायत्रेण छन्दसाऽग्निना देवतयाऽग्नेः
 शीर्ष्णाग्नेः शिर उप दधामि दक्षिणया त्वा दिशा सादयामि त्रैष्टुभेन
 छन्दसेन्द्रेण देवतयाऽग्नेः पक्षेणाग्नेः पक्षमुप दधामि प्रतीच्या त्वा
 दिशा सादयामि – [] 35

5.5.8.2 - Padam

यत् । वारवन्तीयेनेति वार – वन्तीयेन । उपतिष्ठत इत्युप – तिष्ठते ।
 वारयते । एव । एनम् । श्यैतेन । श्येती । कुरुते । प्रजापतेहृदयेन ।

अपि॑पक्ष॑मित्यपि॑ – पक्ष॑म् । प्रति॑ । उपेति॑ । तिष्ठ॑ते । प्रेमा॑णम् ॥ ए॒व ।
 अ॒स्य । गच्छ॑ति । प्रा॒च्या ॥ त्वा । दि॒शा । सा॒दया॑मि । गा॒यत्रे॑ण ।
 छन्द॑सा । अ॒ग्निना॑ ॥ दे॒वतया॑ । अ॒ग्नेः । शी॒र्ष्णा । अ॒ग्नेः । शि॒रः ।
 उपेति॑ । द॒धामि॑ । दक्षि॑णया । त्वा । दि॒शा । सा॒दया॑मि । त्रैष्टु॑भेन ।
 छन्द॑सा । इ॒न्द्रेण॑ । दे॒वतया॑ । अ॒ग्नेः । पक्षे॑ण । अ॒ग्नेः । पक्ष॑म् ।
 उपेति॑ । द॒धामि॑ । प्र॒तीच्या ॥ त्वा । दि॒शा । सा॒दया॑मि । 35 (50)

5.5.8.3

जा॒गते॑न छन्द॑सा सवि॒त्रा दे॒वतया॑ऽग्नेः पु॒च्छे॑नाग्नेः पु॒च्छमु॑प
 द॒धाम्यु॑दी॒च्या त्वा दि॒शा सा॒दया॑म्यानुष्टु॒भेन॑ छन्द॑सा मि॒त्रावरु॑णाभ्यां
 दे॒वतया॑ऽग्नेः पक्षे॑णाग्नेः पक्ष॑मुप द॒धाम्यु॑र्ध्वया ॥ त्वा दि॒शा सा॒दया॑मि
 पा॒ङ्केन॑ छन्द॑सा बृ॒हस्प॑तिना दे॒वतया॑ऽग्नेः पृ॒ष्ठेना॑ग्नेः पृ॒ष्ठमु॑प द॒धामि॑
 योऽवा॑ अ॒पात्मान॑मग्निं चि॒नुते॑ऽपा॒त्माऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वति॒ यः
 सा॒त्मानं॑ चि॒नुते॑ () सा॒त्माऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वत्या॒त्मेष्ट॑का उप
 द॒धात्ये॑ष वा अ॒ग्नेरा॑त्मा सा॒त्मान॑मे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ सा॒त्माऽमु॑ष्मिन्
 लो॒के भ॑वति॒ य ए॒वं वे॑द । 36

5.5.8.3 - Padam

जा॒गते॑न । छ॒न्द॒सा । स॒वि॒त्रा । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । पु॒च्छे॑न । अ॒ग्नेः ।
पु॒च्छ॑म् ॥ उ॒पेति॑ । द॒धा॒मि । उ॒दी॒च्या ॥ त्वा । दि॒शा । सा॒दया॑मि ।
आ॒नु॒ष्टु॒भेने॑त्या॒नु - स्तु॒भेन॑ । छ॒न्द॒सा ।
मि॒त्राव॑रुणाभ्यामि॒ति मि॒त्रा-व॑रुणाभ्याम् । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । प॒क्षे॑ण ।
अ॒ग्नेः । प॒क्ष॑म् । उ॒पेति॑ । द॒धा॒मि । ऊ॒र्ध्वया॑ ॥ त्वा । दि॒शा ।
सा॒दया॑मि । पा॒ङ्के॑न । छ॒न्द॒सा । बृ॒ह॒स्पति॑ना । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः ।
पृ॒ष्ठेन॑ । अ॒ग्नेः । पृ॒ष्ठ॑म् । उ॒पेति॑ । द॒धा॒मि । यः । वै ।
अ॒पा॒त्मान॑मित्यप-आ॒त्मान॑म् । अ॒ग्नि॑म् । चि॒नु॒ते ।
अ॒पा॒त्मेत्य॑प - आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः ।
सा॒त्मान॑मि॒ति स - आ॒त्मान॑म् । चि॒नु॒ते () । सा॒त्मेति॑ स-आ॒त्मा ।
अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । आ॒त्मेष्ट॑का इ॒त्या॒त्म-इ॒ष्टकाः॑ ॥ उ॒पेति॑ ।
द॒धा॒ति । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । आ॒त्मा । सा॒त्मान॑मि॒ति स-आ॒त्मान॑म् ।
ए॒व । अ॒ग्नि॑म् । चि॒नु॒ते । सा॒त्मेति॑ स - आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् ।

लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒द । 36 (72)

(इ॒यै॒तत्त्वं – प्र॒ती॒च्या॑॑ त्वा दि॒शा सा॑द॒यामि॑ – यः सा॒त्मानं॑ चि॒नुते॑ –
द्वा॒विं॑शतिश्च) (A8)

5.5.9.1

अ॒ग्न॑ उ॒दधे॑ या॒ त इ॒षु॒र्यु॒वा॒ नाम॑ तया॑ नो॒ मृ॒ड॒ तस्या॑स्ते॒ नम॑स्तस्या॑स्त॒
उ॒प जी॑वन्तो भू॒या॒स्मा॒ग्ने॑ दु॒ध्र ग॒ह्य कि॑ञ्चि॒ल व॒न्य॒ या॒ त इ॒षु॒र्यु॒वा॒
ना॒म॒ तया॑ नो॒ मृ॒ड॒ तस्या॑स्ते॒ नम॑स्तस्या॑स्त॒ उ॒प जी॑वन्तो भू॒या॒स्म
प॒ञ्च॒ वा ए॒ते॑ऽग्नयो॒ यच्चि॑तय॒ उ॒दधि॑रेव॒ नाम॑ प्रथ॒मो दु॒ध्रो – [] 37

5.5.9.1 - Padam

अ॒ग्नै॑ । उ॒दधे॑ इत्यु॒द – धे॑ । या॒ । ते॑ । इ॒षुः॑ । यु॒वा॑ । ना॒म॑ । तया॑ ।
नः॑ । मृ॒ड॑ । तस्याः॑ । ते॑ । नमः॑ । तस्याः॑ । ते॑ । उ॒पेति॑ । जी॒वन्तः॑ ।
भू॒या॒स्म । अ॒ग्नै॑ । दु॒ध्र॑ । ग॒ह्य॑ । कि॑ञ्चि॒ल॒ व॒न्य॑ । या॒ । ते॑ ।
इ॒षुः॑ । यु॒वा॑ । ना॒म॑ । तया॑ । नः॑ । मृ॒ड॑ । तस्याः॑ । ते॑ । नमः॑ ।
तस्याः॑ । ते॑ । उ॒पेति॑ । जी॒वन्तः॑ । भू॒या॒स्म । प॒ञ्च॑ । वै । ए॒ते॑ ।
अ॒ग्नयः॑ । यत् । चि॑तयः । उ॒दधि॑रित्यु॒द – धिः॑ । ए॒व॑ । ना॒म॑ ।

प्रथमः । दुध्रः । 37 (50)

5.5.9.2

द्वितीयो गह्यस्तृतीयः किञ्शिलश्चतुर्थो वन्यः पञ्चमस्तेभ्यो
यदाहुतीर्न जुहुयादध्वर्युं च यजमानं च प्र दहेयुर्यदेता
आहुतीर्जुहोति भागधेयेनैवैनाञ्छमयति नाऽऽ*र्तिमाच्छत्यदध्वर्युर्न
यजमानो वाङ्म आसन् नसोः प्राणोऽक्ष्योश्चक्षुः कर्णयोः श्रोत्रं
बाहुवोर्बल-मूरुवोरोजोऽरिष्ठा विश्वान्यङ्गानि तनू- [] 38

5.5.9.2 - Padam

द्वितीयः । गह्यः । तृतीयः । किञ् शिलः । चतुर्थः । वन्यः ।
पञ्चमः । तेभ्यः । यत् । आहुतीरित्या - हुतीः । न । जुहुयात् ।
अध्वर्युम् । च । यजमानम् । च । प्रेति । दहेयुः । यत् । एताः ।
आहुतीरित्या - हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेति भाग-धेयेन । एव ।
एनान् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अध्वर्युः । न ।
यजमानः । वाक् । मे । आसन् । नसोः । प्राण इति प्र - अनः ।
अक्ष्योः । चक्षुः । कर्णयोः । श्रोत्रम् । बाहुवोः । बलम् । ऊरुवोः ।

ओजः॑ । अरि॑ष्ठा । विश्वा॑नि । अङ्गानि॑ । तनूः॑ । 38 (50)

5.5.9.3

–स्तनु॑वा मे सह॑ नमस्ते॑ अस्तु॑ मा मा हि॑सीरप॑ वा एतस्मात्॑
 प्राणाः॑ क्रामन्ति॑ योऽग्निं॑ चिन्वन्नधि॑ क्रामति॑ वाङ्म॑ आसन्॑ नसोः॑
 प्राण॑ इत्याह॑ प्राणानेवा॑ऽऽत्मन् धत्ते॑ यो रुद्रो॑ अग्नौ॑ यो अप्सु॑ य
 ओषधीषु॑ यो रुद्रो॑ विश्वा॑ भुवनाऽऽविवेश॑ तस्मै॑ रुद्राय॑ नमो॑
 अस्त्वाहु॑तिभागा॑ वा अन्ये॑ रुद्रा॑ हविर्भागा॑ – [] 39

5.5.9.3 - Padam

तनु॑वा । मे । सह॑ । नमः॑ । ते । अस्तु॑ । मा । मा । हि॑सीः ।
 अपेति॑ । वै । एतस्मात्॑ । प्राणा॑ इति प्र – अनाः॑ । क्रामन्ति॑ । यः ।
 अग्निम् । चिन्वन्न॑ । अधि॑क्रामतीत्यधि – क्रामति॑ । वाक् । मे ।
 आसन् । नसोः॑ । प्राण॑ इति प्र – अनः॑ । इति॑ । आह॑ । प्राणानिति॑
 प्र – अनान् । एव । आत्मन् । धत्ते॑ । यः । रुद्रः॑ । अग्नौ॑ । यः ।
 अफि॑स्वत्यप् – सु । यः । ओषधीषु॑ । यः । रुद्रः॑ । विश्वा॑ । भुवना॑ ।
 आविवेशे॑त्या – विवेश॑ । तस्मै॑ । रुद्राय॑ । नमः॑ । अस्तु॑ ।

आहु॑तिभा॒गा इ॒त्याहु॑ति – भा॒गाः । वै । अ॒न्ये । रु॒द्राः ।

ह॒विर्भा॑गा इति ह॒विः – भा॒गाः । 39 (50)

5.5.9.4

अ॒न्ये श॑तरु॒द्रीय॑ꣳ हु॒त्वा गा॑वीधु॒कं च॒रुमे॑तेन यजु॒षा च॒रमा॑यामि॒ष्टका॑यां
 नि द॑द्ध्य्याद्-भा॒गधे॑ये॒नैवैन॑ꣳ श॒मय॑ति तस्य त्वै श॑तरु॒द्रीय॑ꣳ
 हु॒तमि॑त्याहु॒र्यस्यै॑तद॒ग्नौ क्रि॒यत॑ इति वस॒वस्त्वा रु॒द्रैः पु॒रस्ता॑त् पा॒न्तु
 पि॒तर॑स्त्वा य॒मरा॑जानः पि॒तृभिर्द॑क्षिणतः पा॒न्त्वादित्या॑स्त्वा वि॒श्वैर्दे॑वैः
 पश्चा॑त् पा॒न्तु द्यु॒तान॑स्त्वा मा॒रुतो॑ म॒रुद्भि॑रुत्तरतः पा॒तु – [] 40

5.5.9.4 - Padam

अ॒न्ये । श॑तरु॒द्रीय॑मि॒ति श॑त – रु॒द्रीय॑म् । हु॒त्वा । गा॑वीधु॒कम् ।
 च॒रुम् । ए॒तेन॑ । यजु॒षा । च॒रमा॑याम् । इ॒ष्टका॑याम् । नी॒ति । द॑द्ध्य्यात् ।
 भा॒गधे॑ये॒नेति॑ भा॒ग – धे॑ये॒न । ए॒व । ए॒नम् । श॒मय॑ति । तस्य॑ । तु ।
 वै । श॑तरु॒द्रीय॑मि॒ति श॑त – रु॒द्रीय॑म् । हु॒तम् । इति॑ । आहुः॑ ।
 यस्य॑ । ए॒तत् । अ॒ग्नौ । क्रि॒यते॑ । इति॑ । वस॒वः । त्वा । रु॒द्रैः ।
 पु॒रस्ता॑त् । पा॒न्तु । पि॒तरः॑ । त्वा । य॒मरा॑जान इति॑ य॒म – रा॒जानः॑ ।

पितृ॑भिरिति॑ पितृ॑ – भिः॑ । दक्षि॑णतः॑ । पान्तु॑ । आदि॑त्याः । त्वा॑ ।
 विश्वैः॑ । देवैः॑ । पश्चात्॑ । पान्तु॑ । द्यु॒तानः॑ । त्वा॑ । मारु॑तः ।
 मरु॑द्भिरिति॑ मरुत् – भिः॑ । उत्तर॑त इत्युत् – तरतः॑ । पातु॑ । 40 (50)

5.5.9.5

दे॒वास्त्वेन्द्र॑ज्येष्ठा वरु॑णराजानो ऽधस्ता॑च्चो-परि॑ष्ठाच्च पान्तु॑
 न वा ए॒तेन॑ पू॒तो न मे॒ध्यो न प्रोक्षि॑तो यदे॒नमतः॑ प्रा॒चीनं॑ प्रो॒क्षति॑
 यथ् संचि॑तमाज्येन प्रो॒क्षति॑ तेन॑ पू॒तस्तेन॑ मे॒ध्यस्तेन॑ प्रोक्षि॑तः । 41

5.5.9.5 - Padam

दे॒वाः । त्व॑ । इन्द्र॑ज्येष्ठा इतीन्द्र॑ – ज्येष्ठाः॑ । वरु॑णराजान इति॑
 वरु॑ण – राजानः॑ । अधस्ता॑त् । च॑ । उपरि॑ष्ठात् । च॑ । पान्तु॑ । न ।
 वै । ए॒तेन॑ । पू॒तः । न । मे॒ध्यः । न । प्रोक्षि॑त इति प्र – उक्षि॑तः ।
 यत् । ए॒नम् । अतः॑ । प्रा॒चीनम् । प्रोक्ष॑तीति प्र – उक्ष॑ति । यथ् ।
 सञ्चि॑तमिति सं – चि॒तम् । आ॒ज्येन॑ । प्रोक्ष॑तीति प्र – उक्ष॑ति ।
 तेन॑ । पू॒तः । तेन॑ । मे॒ध्यः । तेन॑ । प्रोक्षि॑त इति
 प्र-उक्षि॑तः । 41 (32)

(दुध - स्तनू - हविर्भागाः - पातु - द्वात्रिंशच्च) (A9)

5.5.10.1

समीची नामासि प्राची दिक्तस्यास्ते ऽग्निरधिपति रसितो रक्षिता
यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौनो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च
नो द्वेष्टि तं वां जंभे दधाम्योजस्विनी नामासि दक्षिणा दिक्
तस्यास्त इन्द्रोऽधिपतिः पृदाकुः प्राची नामासि प्रतीची दिक्
तस्यास्ते - [] 42

5.5.10.1 - Padam

समीची॑ । नाम॑ । असि॑ । प्राची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते । अग्निः॑ ।
अधिपतिरित्यधि॑ - पतिः॑ । असितः॑ । रक्षिता॑ । यः । च ।
अधिपतिरित्यधि॑ - पतिः॑ । यः । च । गोप्ता॑ । ताभ्याम्॑ । नमः॑ । तौ ।
नः॑ । मृडयताम्॑ । ते । यम् । द्विष्मः॑ । यः । च । नः॑ । द्वेष्टि॑ । तम् ।
वाम्॑ । जम्भे॑ । दधामि॑ । ओजस्विनी॑ । नाम॑ । असि॑ । दक्षिणा॑ ।
दिक् । तस्याः॑ । ते । इन्द्रः॑ । अधिपतिरित्यधि॑ - पतिः॑ । पृदाकुः॑ ।
प्राची॑ । नाम॑ । असि॑ । प्रतीची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते । 42 (50)

5.5.10.2

सोमोऽधिपतिः स्वजोऽवस्थावा नामा-स्युदीची दिक् तस्यास्ते ॥
वरुणोऽधिपति-स्तिरश्च राजि-रधिपत्नी नामासि बृहती दिक् तस्यास्ते ॥
बृहस्पति-रधिपतिः श्वित्रो वशिनी नामासीयं दिक् तस्यास्ते ॥
यमोऽधिपतिः कल्माष ग्रीवो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां
नमस्तौ नो मृडयतां ते यं द्विष्मो यश्च - [] 43

5.5.10.2 - Padam

सोमः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । स्वज इति स्व - जः ।
अवस्थावेत्यव - स्थावा । नाम । असि । उदीची । दिक् । तस्याः ।
ते । वरुणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । तिरश्चराजिरिति तिरश्च-राजिः ।
अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । नाम । असि । बृहती । दिक् । तस्याः । ते ।
बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । श्वित्रः । वशिनी । नाम ।
असि । इयं । दिक् । तस्याः । ते । यमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः ।
कल्माषग्रीव इति कल्माष - ग्रीवः । रक्षिता । यः । च ।
अधिपतिरित्यधि-पतिः । यः । च । गोप्ता । ताभ्याम् । नमः । तौ ।

नः । मृडयताम् । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च । 43 (50)

5.5.10.3

नो द्वेष्टि तं वां जम्भे दधाम्येता वै देवता अग्निं चित् रक्षन्ति
 ताभ्यो यदाहुतीर्न जुहुयादध्वर्युं च यजमानं च ध्यायेयुर्यदेता
 आहुतीर्जुहोति भागधेयेनै-वैनाञ्छमयति नाऽऽ*र्तिमाच्छत्यध्वर्युर्न
 यजमानो हेतयो नाम स्थ तेषां वः पुरो गृहा अग्निर्व इषवः
 सलिलो निलिंपा नाम - [] 44

5.5.10.3 - Padam

नः । द्वेष्टि । तम् । वाम् । जम्भे । दधामि । एताः । वै । देवताः ।
 अग्निम् । चितम् । रक्षन्ति । ताभ्यः । यत् । आहुतीरित्या - हुतीः ।
 न । जुहुयात् । अध्वर्युम् । च । यजमानम् । च । ध्यायेयुः । यत् ।
 एताः । आहुतीरित्या - हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेति भाग-धेयेन ।
 एव । एनान् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अध्वर्युः ।
 न । यजमानः । हेतयः । नाम । स्थ । तेषाम् । वः । पुरः । गृहाः ।
 अग्निः । वः । इषवः । सलिलः । निलिंपा इति नि-लिंपाः । नाम । 44 (50)

5.5.10.4

स्थ॑ तेषां॑ँ वो॑ दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व इ॒षवः॑ स॒गरो॑ वज्रि॑णो नाम॑
स्थ॑ तेषां॑ँ वः॑ पश्चाद् गृ॒हाः स्वप्नो॑ व इ॒षवो॑ ग॒ह्वरो॑ ऽवस्था॑वानो नाम॑
स्थ॑ तेषां॑ँ व॑ उत्तराद् गृ॒हा आपो॑ व इ॒षवः॑ समु॒द्रो-ऽधि॑पतयो नाम॑
स्थ॑ तेषां॑ँ व॑ उपरि॑ गृ॒हा वर्॒षंँ व॑ इ॒षवो॑ऽवस्वान् क्र॒व्या नाम॑ स्थ॑
पार्थि॑वा-स्तेषां॑ँ व॑ इ॒ह गृ॒हा- [] 45

5.5.10.4 - Padam

स्थ॑ । तेषा॑म् । वः॑ । दक्षि॑णा । गृ॒हाः । पि॒तरः॑ । वः॑ । इ॒षवः॑ ।
स॒गरः॑ । वज्रि॑णः । नाम॑ । स्थ॑ । तेषा॑म् । वः॑ । पश्चा॑त् । गृ॒हाः ।
स्वप्नः॑ । वः॑ । इ॒षवः॑ । ग॒ह्वरः॑ । अवस्था॑वान इत्यव - स्था॑वानः ।
नाम॑ । स्थ॑ । तेषा॑म् । वः॑ । उत्तरा॑दित्युत् - तरा॑त् । गृ॒हाः । आपः॑ ।
वः॑ । इ॒षवः॑ । समु॒द्रः । अधि॑पतय इत्यधि - पत॑यः । नाम॑ । स्थ॑ ।
तेषा॑म् । वः॑ । उपरि॑ । गृ॒हाः । वर्॒षम् । वः॑ । इ॒षवः॑ । अवस्वान् ।
क्र॒व्याः । नाम॑ । स्थ॑ । पार्थि॑वाः । तेषा॑म् । वः॑ । इ॒ह ।
गृ॒हाः । 45 (50)

5.5.10.5

अन्नं॑ व॑ इ॒षवो॑ ऽनि॒मि॒षो वा॑त॒नामं॑ ते॒भ्यो॑ वो॒ नम॒स्ते नो॑ मृ॒डय॑त॒ ते यं॑
द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं॒ वो॒ ज॒म्भे॑ द॒धामि॑ हु॒तादो॑ वा॒ अन्ये॑ दे॒वा
अ॒हु॒तादो॑ऽन्ये॒ तान॑ग्नि॒चिदे॒वोभ्यान्॑ प्रीणाति॒ दध॑ना॒ मधु॑मि॒श्रेणै॑ता
आ॒हु॒तीर्जु॑होति॒ भाग॑धे॒येनै॒वैनान्॑ प्रीणात्यथो॒ खल्वा॑हु॒रिष्ट॑का॒ वै दे॒वा
अ॒हु॒ताद॑ इत्य – [] 46

5.5.10.5 - Padam

अ॒न्नम् । वः॑ । इ॒षवः॑ । नि॒मि॒ष इति॑ नि – मि॒षः । वा॒त॒ना॒ममि॑ति
वा॒त – ना॒मम् । ते॒भ्यः॑ । वः॑ । नमः॑ । ते । नः॑ । मृ॒डय॑त । ते । यम् ।
द्वि॒ष्मः । यः । च । नः॑ । द्वेष्टि॑ । तम् । वः॑ । ज॒म्भे॑ । द॒धामि॑ । हु॒ताद॑
इति॑ हु॒त – अदः॑ । वै । अन्ये॑ । दे॒वाः । अ॒हु॒ताद॑ इत्य॒हु॒त – अदः॑ ।
अ॒न्ये । तान् । अ॒ग्नि॒चिदि॑त्यग्नि – चि॒त् । ए॒व । उ॒भ्यान् । प्री॒णा॒ति ।
द॒ध॒ना । म॒धुमि॑श्रेणेति॒ मधु॑ – मि॒श्रेण॑ । ए॒ताः । आ॒हु॒तीरि॒त्या-हू॒तीः ।
जु॒होति॑ । भा॒गधे॒येने॑ति॒ भाग॑ – धे॒येन॑ । ए॒व । ए॒नान् । प्री॒णा॒ति ।
अथो॑ इति॑ । ख॒लु । आ॒हुः । इ॒ष्टकाः॑ । वै । दे॒वाः ।

अ॒हु॒ता॒द इ॒त्य॒हु॒त – अ॒दः॑ । इ॒ति॑ । 46 (50)

5.5.10.6

–नु॒परि॒क्रामं॑ जु॒हो॒त्य॒परि॒वर्ग॑मे॒वैनान्॑ ॥ प्री॒णाती॑म॒ञ् स्त॒नमूर्ज॑स्वन्तं
 धया॒पां प्र॒प्या॒तम॑ग्ने॒ सरि॑रस्य॒ मध्ये॑ ॥ उ॒थ्सं॑ जु॒षस्व॒ मधु॑मन्तमूर्व
 स॒मु॒द्रि॒यञ् स॒दन॑मा॒ विश॑स्व । यो वा अ॒ग्निं प्र॒यु॒ज्य न वि॒मुञ्च॑ति
 यथा॑ऽश्वो॒ यु॒क्तोऽवि॑मुच्यमानः॒ क्षु॒ध्यन् परा॑भवत्ये॒वम॑स्या॒ग्निः परा॑
 भव॑ति तं॒ परा॑भवन्तं॒ यज॑मानोऽनु॒ परा॑ भवति॒ सौऽग्निं॑ चि॒त्वा

लू॒क्षो – [] 47

5.5.10.6 - Padam

अ॒नु॒परि॒क्राम॑मित्यनु – परि॒क्राम॑म् । जु॒हो॒ति॑ । अ॒परि॒वर्ग॑मित्य॒परि –
 वर्ग॑म् । ए॒व । ए॒नान् । प्री॒णा॒ति॑ । इ॒मम् । स्त॒नम् । ऊ॒र्ज॑स्वन्तम् ।
 ध॒य॑ । अ॒पाम् । प्र॒प्या॒तमि॑ति प्र–प्या॒तम् । अ॒ग्ने॑ । स॒रि॑रस्य॒ मध्ये॑ ॥
 उ॒थ्स॑म् । जु॒षस्व॑ । मधु॑मन्तमि॒ति मधु॑–मन्तम् । ऊ॒र्व॑ । स॒मु॒द्रि॒यम् ॥
 स॒दन॑म् । ए॒ति॑ । वि॒श॒स्व॑ । यः । वै । अ॒ग्नि॑म् । प्र॒यु॒ज्ये॑ति
 प्र – यु॒ज्य॑ । न । वि॒मु॒ञ्च॑तीति॒ वि – मु॒ञ्च॑ति॒ यथा॑ । अ॒श्वः॑ ।

यु॒क्तः । अ॒वि॒मु॒च्य॒मा॒न इ॒त्य॒वि – मु॒च्य॒मा॒नः । क्षु॒ध्य॒न् । प॒रा॒भ॒व॒ती॒ति॑
 प॒रा – भ॒व॒ति॑ । ए॒वम् । अ॒स्य॑ । अ॒ग्निः॑ । प॒रे॒ति॑ । भ॒व॒ति॑ । तम् ।
 प॒रा॒भ॒व॒न्त॒मि॒ति॑ प॒रा – भ॒व॒न्त॒म् । य॒ज॒मा॒नः॑ । अ॒नु॑ । प॒रे॒ति॑ । भ॒व॒ति॑ ।
 सः । अ॒ग्नि॒म् । चि॒त्वा । लू॒क्षः॑ । 47 (50)

5.5.10.7

भ॒व॒ती॒म॒ञ् स्त॒न॒मूर्ज॑स्व॒न्तं॑ ध॒या॒पा॒मि॒त्या॒ज्य॑स्य॒ पूर्णा॑ञ् स्रु॒चं॑ जु॒हो॒त्ये॒ष
 वा अ॒ग्ने॒र्वि॒मो॒को॑ वि॒मु॒च्यै॒वा॒स्मा अ॒न्न॒म॒पि॑ द॒धा॒ति॒ तस्मा॑दा॒हुर्य॑श्चै॒वं
 वे॒द॒ यश्च॑ न सु॒धाय॑ञ् ह॒ वै वा॒जी सु॒हि॒तो॑ द॒धा॒ती॒त्य॒ग्नि॒र्वा॒व वा॒जी
 तमे॒व॒ तत् प्री॑णा॒ति॒ स ए॒नं प्री॑तः प्री॒णा॒ति॒ वसी॑यान् भ॒व॒ति॑ () । 48

5.5.10.7 - Padam

भ॒व॒ति॑ । इ॒मम् । स्त॒नम्॑ । ऊ॒र्ज॑स्व॒न्तम्॑ । ध॒य॑ । अ॒पा॒म् । इ॒ति॑ ।
 आ॒ज्य॑स्य॒ । पूर्णा॑म् । स्रु॒चम्॑ । जु॒हो॒ति॑ । ए॒षः॑ । वै । अ॒ग्नेः॑ । वि॒मो॒क
 इ॒ति॑ वि – मो॒कः॑ । वि॒मु॒च्ये॒ति॑ वि – मु॒च्य॑ । ए॒व । अ॒स्मै॑ । अ॒न्नम्॑ ।
 अ॒पी॒ति॑ । द॒धा॒ति॑ । तस्मा॑त् । आ॒हुः॑ । यः । च॑ । ए॒वम्॑ । वे॒द॑ । यः ।
 च॑ । न॑ । सु॒धाय॑मि॒ति॑ सु – धाय॑म् । ह॒ । वै॑ । वा॒जी॑ ।

सु॒हि॒त॑ इति॒ सु॒ – हि॒तः॑ । द॒धा॒ति॑ । इति॑ । अ॒ग्निः॑ । वा॒व॑ । वा॒जी॑ ।
तम् । ए॒व॑ । तत् । प्री॒णा॒ति॑ । सः । ए॒नम्॑ । प्री॒तः॑ । प्री॒णा॒ति॑ ।
व॒सी॒यान्॑ । भ॒वति॑ () । 48 (50) (प्र॒ती॒ची॒ दि॒क्त॒स्या॒स्ते॒-द्वि॒ष्मो॑ यश्च॑-
नि॒लि॒म्पा॑ ना-मे॒ ह॒ गृ॒हा-इति॑-लू॒क्षो-व॒सी॒यान्॑ भ॒वति॑) (A10)

5.5.11.1

इन्द्रा॑य॒ राज्ञे॑ सू॒करो॑ वरु॒णाय॑ राज्ञे॑ कृ॒ष्णो॑ य॒माय॑ राज॒ ऋ॒श्य॑ ऋ॒षभा॑य॒
राज्ञे॑ ग॒वयः॑ शा॒र्दू॒लाय॑ राज्ञे॑ गौ॒रः॑ पु॒रुष॑रा॒जाय॑ म॒र्कटः॑ क्षि॒प्र॒श्ये॒नस्य॑
व॒र्तिका॑ नी॒ल॒ङ्गोः॑ क्रि॒मिः॑ सोम॑स्य॒ राज्ञः॑ कु॒लु॒ङ्गः॑ सि॒न्धोः॑
शि॒शु॒मारो॑ हि॒मव॑तो ह॒स्ती॑ । 49

5.5.11.1 - Padam

इन्द्रा॑य । राज्ञे॑ । सू॒करः॑ । वरु॒णाय॑ । राज्ञे॑ । कृ॒ष्णः॑ । य॒माय॑ । राज्ञे॑ ।
ऋ॒श्यः॑ । ऋ॒षभा॑य । राज्ञे॑ । ग॒वयः॑ । शा॒र्दू॒लाय॑ । राज्ञे॑ । गौ॒रः॑ ।
पु॒रुष॑रा॒जायेति॑ पु॒रुष॑ – रा॒जाय॑ । म॒र्कटः॑ । क्षि॒प्र॒श्ये॒नस्येति॑
क्षि॒प्र॑ – श्ये॒नस्य॑ । व॒र्तिका॑ । नी॒ल॒ङ्गोः॑ । क्रि॒मिः॑ । सोम॑स्य । राज्ञः॑ ।
कु॒लु॒ङ्गः॑ । सि॒न्धोः॑ । शि॒शु॒मारः॑ । हि॒मव॑त इति॑ हि॒म॑ – व॒तः॑ ।

हस्ती । 49 (28) (इन्द्राय राज्ञे – ष्टाविंशतिः) (A11)

5.5.12.1

मयुः प्राजापत्य ऊलो हलीक्षणो वृषदशस्ते धातुः सरस्वत्यै
शारिः श्येता पुरुषवाक् सरस्वते शुकः श्येतः पुरुषवागारण्योऽजो
नकुलः शका ते पौष्णा वाचे क्रौञ्चः । 50

5.5.12.1 - Padam

मयुः । प्राजापत्य इति प्राजा – पत्यः । ऊलः । हलीक्षणः ।
वृषदशः । ते । धातुः । सरस्वत्यै । शारिः । श्येता । पुरुषवागिति
पुरुष-वाक् । सरस्वते । शुकः । श्येतः । पुरुषवागिति पुरुष-वाक् ।
आरण्यः । अजः । नकुलः । शका । ते । पौष्णाः । वाचे ।

क्रौञ्चः । 50 (23) (मयु – स्त्रयोविंशतिः) (A12)

5.5.13.1

अपां नप्त्रे जषो नाक्रो मकरः कुलीकयस्तेऽकूपारस्य वाचे पैङ्गराजो
भगाय कुषीतक आती वाहसो दर्विदा ते वायव्या दिग्भ्यश्चक्रवाकः । 51

5.5.13.1 - Padam

अ॒पाम् । न॒प्त्रे॑ । ज॒षः । ना॒क्रः । म॒करः । कु॒ली॒कयः॑ । ते ।
अ॒कू॒पा॒रस्य॑ । वा॒चे । पै॒ङ्ग॒रा॒ज इति॑ पै॒ङ्ग॒-रा॒जः । भ॒गाय॑ । कु॒षी॒तकः॑ ।
आ॒ती । वा॒हसः॑ । द॒र्वि॒दा । ते । वा॒यव्याः॑ । दि॒ग्भ्य॑ इति॑ दिक्-भ्यः ।
च॒क्रवा॒कः । 51 (19) (अ॒पा - मे॒कान्न॑ वि॒शतिः) (A13)

5.5.14.1

ब॒ला॒या॒ज॒गर॑ आ॒खुः । सृ॒ज॒या श॒यण॑ड॒कस्ते॑ मै॒त्रा मृ॒त्यवे॑ऽसि॒तो
म॒न्यवे॑ स्व॒जः कुं॑भी॒नसः॑ पु॒ष्कर॑सा॒दो लो॑हि॒ताहि॒स्ते त्वा॒ष्ट्राः
प्र॒तिश्रु॑त्का॒यै वा॒हसः॑ । 52

5.5.14.1 - Padam

ब॒ला॒य । अ॒ज॒गरः॑ । आ॒खुः । सृ॒ज॒या । श॒यण॑ड॒कः । ते । मै॒त्राः ।
मृ॒त्यवे॑ । अ॒सि॒तः । म॒न्यवे॑ । स्व॒ज इति॑ स्व - जः । कुं॑भी॒नस॑ इति॑
कुं॑भी - नसः । पु॒ष्कर॑सा॒द इति॑ पु॒ष्कर - सा॒दः । लो॑हि॒ताहि॒रिति॑
लो॒हित॑-अ॒हिः । ते । त्वा॒ष्ट्राः । प्र॒तिश्रु॑त्का॒या इति॑ प्र॒ति - श्रु॑त्का॒यै ।
वा॒हसः॑ । 52 (18) (ब॒ला॒या - ष॒दश) (A14)

5.5.15.1

पुरुष॑मृ॒गश्च॑न्द्र॒मसे॑ गो॒धा का॑ल॒का दा॑र्वाघा॒टस्ते॑ वन॒स्पती॑नामे॒ण्यहे॑
कृ॒ष्णो रा॒त्रियै॑ पि॒कः क्षि॑व॒ङ्गा नी॑ल॒शीर्ष्णी॑ ते॒ऽर्य॒म्णे धा॒तुः क॒त्कटः॑ । 53

5.5.15.1 - Padam

पुरु॑षमृ॒ग इति॑ पुरु॒ष – मृ॒गः । च॒न्द्र॒मसे॑ । गो॒धा । का॑ल॒का । दा॑र्वाघा॒ट
इति॑ दा॒रु-आ॒घातः॑ । ते । वन॒स्पती॑नाम् । ए॒णी । अ॒हे॑ । कृ॒ष्णः ।
रा॒त्रियै॑ । पि॒कः । क्षि॑व॒ङ्गाः । नी॑ल॒शीर्ष्णी॑ति नी॒ल – शी॒र्ष्णी॑ । ते ।
अ॒र्य॒म्णे । धा॒तुः । क॒त्कटः॑ । 53 (18) (पुरु॑षमृ॒गो-॥१५॥) (A15)

5.5.16.1

सौ॒री ब॒लाक॑श॒र्यो म॒यूरः॑ श्ये॒नस्ते॑ ग॒न्ध॒र्वाणां॑ व॒सूनां॑ क॒पिञ्ज॑लो
रु॒द्राणां॑ ति॒त्तिरी॑ रो॒हित् कु॑ण्ड॒णाची॑ गो॒लत्ति॑का ता अ॒प्सर॑रसा-
म॒र॒ण्याय॑ सृ॒मरः॑ । 54

5.5.16.1 - Padam

सौ॒री । ब॒लाका॑ । ऋ॒शयः॑ । म॒यूरः॑ । श्ये॒नः । ते । ग॒न्ध॒र्वाणां॑ ।
व॒सूनां॑ । क॒पिञ्ज॑लः । रु॒द्राणां॑ । ति॒त्तिरिः॑ । रो॒हित् । कु॑ण्ड॒णाची॑ ।
गो॒लत्ति॑का । ताः । अ॒प्सर॑रसा॒म् । अ॒र॒ण्याय॑ । सृ॒मरः॑ । 54 (18)

(सौ-र्यष्टादश) (A16)

5.5.17.1

पृषतो वैश्वदेवः पित्वो न्यङ्कुः कशस्तेऽनुमत्या अन्यवापोऽर्धमासानां
मासां कश्यपः क्वयिः कुटरुर्दात्यौहस्ते सिनीवाल्थै बृहस्पतये
शित्पुटः । 55

5.5.17.1 - Padam

पृषतः । वैश्वदेव इति वैश्व - देवः । पित्वः । न्यङ्कुः । कशः । ते ।
अनुमत्या इत्यनु - मत्यै । अन्यवाप इत्यन्य - वापः ।
अर्धमासानामित्यर्ध - मासानाम् । मासाम् । कश्यपः । क्वयिः ।
कुटरुः । दात्यौहः । ते । सिनीवाल्थै । बृहस्पतये ।

शित्पुटः । 55 (18) (पृषतो- ष्टादश) (A17)

5.5.18.1

शका भौमी पान्त्रः कशो मान्थीलवस्ते पितृणामृतूनां जहका
सँवथ्सराय लोपा कपोत उलूकः शशस्ते नैर्ऋताः कृकवाकुः
सावित्रः । 56

5.5.18.1 - Padam

शका॑ । भौ॒मी । पा॒न्त्रः । क॒शः । मा॒न्थी॒लवः॑ । ते । पि॒तृ॒णाम् ।
ऋ॒तूना॑म् । ज॒हका॑ । स॒ँव॒थ्स॒राये॑ति सं-व॒थ्स॒राय॑ । लोपा॑ । कपो॑तः ।
उ॒लूकः॑ । श॒शः । ते । नैर्ऋ॒ता इति॑ नैः - ऋ॒ताः । कृ॒कवा॑कुः ।
सा॒वि॒त्रः । 56 (18) (श॒का - ष॒ष्टाद॑श) (A18)

5.5.19.1

रुरु॑ रौ॒द्रः । कृ॒कला॑सः । श॒कुनिः॑ । पि॒प्पका॑ ते श॒रव्या॑यै ह॒रि॒णो मा॑रुतो
ब्र॒ह्म॒णे शा॒र्गस्त॑रक्षुः कृ॒ष्णः श्वा च॑तु॒रक्षो॑ गर्द॒भस्त॑ इ॒तर॒जना॑नाम॒ग्नये॑
धू॒ङ्क्षणा॑ । 57

5.5.19.1 - Padam

रुरुः॑ । रौ॒द्रः । कृ॒कला॑सः । श॒कुनिः॑ । पि॒प्पका॑ । ते । श॒रव्या॑यै ।
ह॒रि॒णः । मा॑रुतः । ब्र॒ह्म॒णे । शा॒र्गः । त॒रक्षुः॑ । कृ॒ष्णः । श्वा । च॑तु॒रक्ष
इति॑ चतुः - अक्षः । गर्द॒भः । ते । इ॒तर॒जना॑नामि॒ती॒तर॑-ज॒नाना॑म् ।
अ॒ग्नये॑ । धू॒ङ्क्षणा॑ । 57 (20) (रुरु॑ - वि॒ंश॒तिः) (A19)

5.5.20.1

अ॒ल॒ज आ॒न्त॒रि॒क्ष उ॒द्रो म॒द्गुः प्ल॒वस्ते॑ऽपाम॑दि॒त्यै ह॒स॒साचि॑रिन्द्रा॒ण्यै
की॒र्शा गृ॒ध्रः शि॒ति॒क॒क्षी वा॒र्धा॒ण॒सस्ते॑ दि॒व्या द्या॑वापृ॒थिव्या॑

श्वा॒वित् । 58

5.5.20.1 - Padam

अ॒ल॒जः । आ॒न्त॒रि॒क्षः । उ॒द्रः । म॒द्गुः । प्ल॒वः । ते । अ॒पाम् ।
अ॒दि॒त्यै । ह॒स॒साचि॑रिति ह॒स – साचिः । इन्द्रा॒ण्यै । की॒र्शा ।
गृ॒ध्रः । शि॒ति॒क॒क्षीति॑ शि॒ति – क॒क्षी । वा॒र्धा॒ण॒सः । ते । दि॒व्याः ।
द्या॑वापृ॒थिव्ये॑ति द्या॒वा – पृ॒थिव्या॑ । श्वा॒विदि॑ति श्व – वित् । 58 (18)

(अ॒ल॒जा – ष॒डश॑) (A20)

5.5.21.1

सु॒पर्णः पा॒र्जन्यो॑ ह॒सो वृ॒को वृ॒षद॒शस्त॑ ऐन्द्रा॒ अपामु॒द्रो ऽर्य॑म्णे
लो॒पाशः॑ सि॒हो न॒कु॒लो व्या॒घ्रस्ते॑ म॒हेन्द्रा॒य का॒माय॑ पर॒स्वान् । 59

5.5.21.1 - Padam

सु॒पर्ण॑ इति॑ सु॒ - पर्णः॑ । पा॒र्जन्यः॑ । ह॒सः॑ । वृ॒कः॑ । वृ॒षद॑श्ः ।
ते । ऐ॒न्द्राः॑ । अ॒पाम् । उ॒द्रः । अ॒र्यम्णे॑ । लो॒पाशः॑ । सि॒हः॑ ।
नकु॒लः । व्याघ्रः॑ । ते । महे॒न्द्रायेति॑ महा॒ - इन्द्रा॑य । का॒माय॑ ।
पर॑स्वान् । 59 (18) (सु॒पर्णा॑ - ष्टा॒दश) (A21)

5.5.22.1

आग्ने॑यः कृ॒ष्णाग्री॑वः सा॒रस्व॑ती मे॒षी ब॑भ्रुः सौ॒म्यः पौ॑ष्णः श्या॒मः
शि॒तिपृ॑ष्ठो बा॒र्हस्प॑त्यः शि॒ल्यो वै॑श्वदे॒व ऐन्द्रो॑ऽरु॒णो मा॑रुतः क॒ल्मा॑ष
ऐन्द्रा॑ग्नः स॒हितो॑ ऽधो॒रामः॑ सा॒वित्रो॑ वा॒रुणः॑ पे॒त्वः । 60

5.5.22.1 - Padam

आग्ने॑यः । कृ॒ष्णाग्री॑व इति॑ कृ॒ष्ण - ग्री॑वः । सा॒रस्व॑ती । मे॒षी ।
ब॑भ्रुः । सौ॒म्यः । पौ॑ष्णः । श्या॒मः । शि॒तिपृ॑ष्ठ इति॑ शि॒ति - पृ॑ष्ठः ।
बा॒र्हस्प॑त्यः । शि॒ल्यः । वै॑श्वदे॒व इति॑ वैश्व - दे॒वः । ऐन्द्रः॑ ।
अ॒रुणः॑ । मा॒रुतः॑ । क॒ल्मा॑षः । ऐन्द्रा॑ग्न इत्यैन्द्र - अ॒ग्नः । स॒हित
इति॑ सं - हि॒तः । अ॒धो॒राम॑ इत्यधः - रा॒मः । सा॒वित्रः॑ । वा॒रुणः॑ ।

पे॒त्वः॑ । 60 (22) (आ॒ग्ने॒यो – द्वा॒विं॒शतिः॑) (A22)

5.5.23.1

अ॒श्व॒स्तू॒परो॑ गो॒मृ॒गस्ते॑ प्रा॒जाप॒त्या आ॒ग्ने॒यौ कृ॒ष्णा॒ग्री॒वौ त्वा॒ष्ट्रौ
लो॒म॒श॒स॒क्थौ॑ शि॒ति॒पृ॒ष्ठौ बा॒र्ह॒स्प॒त्यौ धा॒त्रे पृ॒षो॒दरः॑ सौ॒र्यो

ब॒ल॒क्षः॑ पे॒त्वः॑ । 61

5.5.23.1 - Padam

अ॒श्वः॑ । तू॒परः॑ । गो॒मृ॒ग इति॑ गो – मृ॒गः॑ । ते । प्रा॒जाप॒त्या इति॑
प्रा॒जा – प॒त्याः॑ । आ॒ग्ने॒यौ । कृ॒ष्णा॒ग्री॒वा॒विति॑ कृ॒ष्ण – ग्री॒वौ ।
त्वा॒ष्ट्रौ । लो॒म॒श॒स॒क्था॒विति॑ लो॒म॒श – स॒क्थौ॑ । शि॒ति॒पृ॒ष्ठा॒विति॑
शि॒ति – पृ॒ष्ठौ । बा॒र्ह॒स्प॒त्यौ । धा॒त्रे । पृ॒षो॒दर इति॑ पृ॒ष – उ॒दरः॑ ।
सौ॒र्यः॑ । ब॒ल॒क्षः॑ । पे॒त्वः॑ । 61 (16) (अ॒श्वः – षोड॑श) (A23)

5.5.24.1

अ॒ग्नये॑ऽनी॒क॒वते॑ रोहि॒ताञ्जि॒रन॑ड्वान॒धो॒रामौ॑ सा॒वि॒त्रौ पौ॒ष्णौ
र॒ज॒त॒ना॒भी वै॒श्व॒दे॒वौ पि॒शङ्गौ॑ तू॒परौ॑ मा॒रुतः॑ क॒ल्मा॒ष आ॒ग्ने॒यः
कृ॒ष्णो॑ऽजः॑ सा॒र॒स्व॒ती मे॒षी वा॒रुणः॑ कृ॒ष्ण ए॒क॒शि॒ति॒पात् पे॒त्वः॑ । 62

5.5.24.1 - Padam

अ॒ग्नये॑ । अ॒नी॒क॒व॒त इ॒त्यनी॑क-व॒ते । रोहि॑ताञ्जि॒रिति॑
 रोहि॑त-अ॒ञ्जिः । अ॒न॒ड्वान् । अ॒धो॒रा॒मा॒वित्य॑धः - रा॒मौ । सा॒वि॒त्रौ ।
 पौ॒ष्णौ । र॒ज॒त॒ना॒भी इति॑ र॒ज॒त - ना॒भी । वैश्व॑दे॒वा॒विति॑ वैश्व-दे॒वौ ।
 पि॒शङ्गौ॑ । तू॒परौ॑ । मा॒रु॒तः । क॒ल्मा॑षः । आ॒ग्ने॒यः । कृ॒ष्णः । अ॒जः ।
 सा॒र॒स्व॒ती । मे॒षी । वा॒रु॒णः । कृ॒ष्णः । ए॒क॒शि॒ति॒पा॒दि॒त्ये॒क-शि॑ति॒पा॒त् ।
 पे॒त्वः । 62 (22) (अ॒ग्नये॑ - द्वा॒विं॒शतिः) (A24)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 24 Anuvaakams :-

(य॒दे॒के॒न - प्र॒जा॒प॒तिः प्रे॒णा॒ऽनु॑ - य॒जु॒षा - ऽऽपो॑ - वि॒श्व॒क॒र्मा -
 ऽग्न॑ आ या॒हि - सु॒व॒र्गा॒य व॒ज्रो॑ - गा॒य॒त्रे॒णा - ग्न॑ उ॒द॒धे - स॒मी॒ची
 - न्द्रा॑य - म॒यु - र॒पां - ब॒ला॒य - पु॒रु॒ष॒मृ॒गः - सौ॒री - पृ॒ष॒तः -
 श॒का - रुरु॑ - र॒ल॒जः - सु॒पर्ण॑ - आ॒ग्ने॒यो - ऽश्वो॑ -
 ऽग्नये॑ऽनी॒क॒व॒ते - च॒तु॒र्विं॒शतिः)

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यदेके॑न – स पापी॑या – नेत॑द्वा अग्ने॑ – र्धनु॑स्तद् –
देवा॑स्त्वेन्द्र॑ज्येष्ठा – अपा॑ं नप्त्रे – ऽश्व॑स्तूपरो – द्विष॑ष्टिः)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of 5th Kandam

(यदेके॑ – नैक॑शितिपात्॑ पेट्वः)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां पद पाठे पञ्चमकाण्डे

पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Details of Panchati and Padam for Kandam 5 – Prasanam 5 – TS 5.5

	Panchati	Padams
Anuvakam 1	7	338
Anuvakam 2	7	340
Anuvakam 3	3	174
Anuvakam 4	4	218
Anuvakam 5	4	203
Anuvakam 6	3	166
Anuvakam 7	5	258
Anuvakam 8	3	172
Anuvakam 9	5	232
Anuvakam 10	7	350
Anuvakam 11	1	28
Anuvakam 12	1	23
Anuvakam 13	1	19
Anuvakam 14	1	18
Anuvakam 15	1	18
Anuvakam 16	1	18
Anuvakam 17	1	18
Anuvakam 18	1	18
Anuvakam 19	1	20

पद पाठे (वाक्य सहित) – पञ्चमकाण्डे – पञ्चमः प्रश्नः

Anuvakam 20	1	18
Anuvakam 21	1	18
Anuvakam 22	1	22
Anuvakam 23	1	16
Anuvakam 24	1	22
Total →	62	2727

Notes:

1. Please refer to the book “TS Kandam 1” and “TS 1.1 pada paadam with Vaakyam” for notes and conventions used in this Compilation.
2. Please download our vedic compilations from our web site www.vedavms.in